SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	23/11248
Dok.nr:	23/35094
Arkiv:	
Saksbehandler:	Johnny Kvalø
Dato:	03.11.2023

Budsjett og økonomiplan 2024 - 2027

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
013/23	Administrasjonsutvalget	21.11.2023
037/23	Driftsutvalget	23.11.2023
092/23	Formannskapet	30.11.2023
113/23	Kommunestyret	14.12.2023

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING

1. Kommunestyret vedtar Budsjett 2024 og økonomiplan 2024 – 2027 med de mål, rammer og tiltak som fremkommer for den enkelte sektor. Økonomiplanens første år utgjør kommunens årsbudsjett for 2024.

2. Kommunestyret viderefører vedtatte handlingsregler for 2024. Kommunedirektøren utarbeider nye handlingsregler innen mai 2024 for økonomiplanperioden 2024-2027.

3. Driftsbudsjettet vedtas i henhold til «bevilgningsoversikt drift» §5-4 første og andre ledd.

4. Investeringsbudsjettet vedtas i henhold til «bevilgningsoversikt investering» §5-5 første og andre ledd.

5. Lånerammen for investeringer settes for 2024 til 221,624 MNOK. I tillegg tas det opp 30 MNOK i startlån hos Husbanken - til videre utlån, jfr punkt 19. Låneopptak for investeringer i varige driftsmidler for resten av økonomiplanperioden settes til 86,38 MNOK i 2025, 46,98 MNOK i 2026 og 229,18 MNOK i 2027

6. Inntekt og formueskatt settes til maksimal sats i henhold til Stortingets vedtak.

7. I medhold til lov om eigedomsskatt til kommunane (eigedomsskattelova) §§ 2 og 3 skal følgende utskrivningsalternativ benyttes for skatteåret 2024:

Eiendomsskattesatsen utskrives med 4 ‰ for bolig- og fritidseiendom og 7 ‰ for alle andre eiendommer i henhold til eiendomsskattelovens § 2 og 3. Bunnfradrag for godkjente bolig og fritidseiendommer settes til kr. 0.

a. Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med 4 syvendedel i 2024 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første pkt.). Skattesatsen på det særskilte

skattegrunnlaget skal være 7 ‰.

b. Eiendomsskatt skrives ut i henhold til vedtatte eiendomsskattevedtekter.

c. Eiendomsskatt forfaller til betaling med samme terminer som øvrige kommunale avgifter.

d. Etter eiendomsskatteloven § 7a skal det innvilges fritak for eiendomsskatt for så vidt gjelder private barnehager og skoler, som ikke driver på kommersielt grunnlag. Videre kan

eiendommer som eies av stiftelser eller organisasjoner, som ivaretar kommunens gavn eller tarv og som ikke driver på kommersielt grunnlag, herunder bygdehus og idrettsanlegg

som er åpne for alle, av kommunestyret innvilges fritak for eiendomsskatt.

e. For skatteåret 2024 skal det gis fritak for eiendom iht. eiendomsskatteloven § 7 bokstav a) for Kulturfabrikken Eiendom AS – gnr. 15 bnr. 31 seksjon 1, 6 og 7.

f. For 2024 gjennomføres en kontormessig oppjustering av gjeldende takster (i henhold til Eiendomsskattelovens § 8A-4).

8. Budsjett 2024 for Kulturfabrikken Sortland KF vedtas med en overføring fra kommunen på 25,46 MNOK.

9. Nye gebyr- og betalingssatser for pleie og omsorg i 2024 vedtas i henhold til følgende satser:

Prisliste omsorgstjenester Sortland kommune		**2024**	**Endring i %**
Middag, kaffe transport og aktivitetstilbud	pr dag	**219**	5 %
Kost Bokollektiv: Helpensjon	**pr mnd**	**6359**	5 %
Hjemmehjelp			
Abonnement 0 - 2 G - Statens maks-sats, p.t.	**Pr mnd**		Statens minstesats
Abonnement 2 - 3 G	**Pr mnd**	**853**	
Abonnement 3 -4 G	**Pr mnd**	**1552**	
Abonnement 4 - 5 G	**Pr mnd**	**2216**	
Abonnement over 5 G	**Pr mnd**	**2688**	
Selvkost	**pr time**	**368**	
Trygghetsalarm	**pr mnd**	**145**	
Installering av trygghetsalarm		**305**	
Korttidsopphold institusjon			Statens minstesats
Dag-nattopphold instutusjon	**pr dag/natt**		Statens minstesats
Fellesutgifter Sjøgata Bofellesskap	**pr mnd**	**158**	

10. Priser på kommunale tjenester som endres fra 01.01.24:

a. Vanngebyr reduseres med 3,4 %

b. Avløpsgebyr reduseres med 14,7 %

c. Feiegebyr økes med 16,0 %

d. Ikke regulerte betalingssatser for tekniske tjenester fremlegges i egen sak.

e. Gebyr for etablererprøve fastsettes til maksbeløp.

11. Kommunestyret vedtar for 2024 et tilskudd på 7,83 MNOK til Den Norske kirke v/Sortland kirkekontor inkl. kommunal tjenesteyting.

12. Kommunestyret vedtar for 2024 et tilskudd på 1,4 MNOK til Vesterålrådet

13. Kommunestyret vedtar for 2024 et tilskudd på 0,5 MNOK til RKK.

14. Kommunestyret vedtar for 2024 et tilskudd på 4 MNOK til PPD.

15. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta nødvendige budsjettekniske tilpasninger og pensjonsjusteringer.

16. Kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å fordele budsjett på ansvars- og artsnivå innenfor rammene.

17. Enkeltvedtak som fattes i løpet av 2024 som medfører budsjettmessige konsekvenser for 2024-2027 skal også inneholde et oppdatert handlingsprogram med saldering for hele økonomiplanperioden.

18. Sortland kommune vedtar økt bosetting av 200 flyktninger i 2024, det bosettes ingen enslige mindreårig under 15 år.

19. Lånerammen på startlånsmidler fra Husbanken settes til 30 MNOK for 2024.

Formannskapet - 092/23

FS - behandling:

Forslag fra Arbeiderpartiet, foreslått av Tove Mette Bjørkmo , Arbeiderpartiet
Foreløpig signal til budsjett/økonomiplan

Økning budsjett/økonomiplan
Sommeråpent og lørdagsåpent basseng
Fortsatt gratis hall-leie
Økt overføring til Kulturfabrikken KF
Framskynde ny hall til 2024/2025
Vedlikehold av skolene
Finansiering av modulbygg Sortland barneskole
Sommervedlikehold veier
Fortsatt bunnfradrag eiendomsskatt

Det jobbes med tiltak/reduksjon for å oppnå balanse

Endrings- og tilleggsforslag fra Venstre, foreslått av Grete Ellingsen, Høyre
Forslag til Budsjett 2024, økonomiplan 2024-2027

Forslaget tar utgangpunkt i kommunaldirektørens innstilling med de tilleggs- og endringsforslagene som framkommer i dette dokumentet;

- Kommunedirektøren utarbeider en oversikt over mulige arbeidsoppgaver og stillinger som kan utlyses uavhengig av bosted, og rapporterer tilbake til kommunestyret.
- Avvikling av Sortland Boligstiftelse utredes.
- Deler av Nortura eiendommen selges, og den gamle brannstasjonen og PPD eiendommen selges. Salgssummene avsettes på et fond som øremerkes investering i flerbrukshallen.
- Arbeidet med å søke etter en eller flere kommersielle partnere til flerbrukshallen forseres.
- Kommunedirektøren utarbeider en skisse som bl.a. skal inneholde en kostnadskalkyle og en finansieringsplan for flerbrukshallen.
- Kommunedirektøren starter et arbeid med vurdering og klarering av nye oppdrettslokaliteter.
- Omprioriterte tiltak med utgangspunkt i kommunaldirektørens forslag til budsjett:

År	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Varaordførers godtgjørelse settes til 10% av ordførers godtgjørelse (Reduksjon)	400 000	400 000	400 000	400 000
Forskjønning av Sortland sentrum (Økning)	400 000	400 000	400 000	400 000

Verbalforslag fra INP, foreslått av Grete Ellingsen, Høyre

Verbalforslag til Budsjett og økonomiplan 2024 - 2027

Sortland kommune og de andre kommunene i Vesterålen er hardt rammet av rekrutteringsutfordringer, både for egen del og for øvrige bedrifter i regionen. Dette hemmer vekst og utvikling, og koster samfunnet store tapte inntekter.

Andre steder i Nord-Norge er det etablert gode digitale oversikter over fordeler og forskjellige muligheter med å bo i regionen, eksempelvis nettsider for:
nyebodo . no (tidligere Bodø i vinden)
moirana . com / no
heilehelgeland . no
En slik digital oversikt vil være av stor nytte både for innbyggerne og for potensielle tilflyttere.

Det vil være svært fordelaktig for Vesterålen om det ble etablert noe lignende (og helst enda bedre) i vår region. Kommunestyret ber derfor ordfører om å ta dette videre til Vesterålsrådet for hastebehandling der, slik at vi kan få i gang et samarbeidsprosjekt mellom alle Vesterålskommunene rundt bolyst, rekruttering, omdømmebygging så raskt som mulig. Det vil sannsynligvis være muligheter for tildeling av midler fra NFK, samt aktører som Samfunnsløftet o.l.
Forslag fa Rødt, foreslått av Grete Ellingsen, Høyre
Til framlegg i formannskapets møte 30.11.23 v/Christoffer Ellingsen, gruppeleder
Rødts innspill til budsjett/økonomiplan 2024- 2028

Forslaget viser innretning og prioritering som Rødt legger opp til. Alle detaljer er ikke helt avklart 30.11.23.

DRIFT
Forebyggende arbeid overfor barn og unge – tiltak mot fattigdom og utenforskap
Økonomiske forhold – nye/endra tiltak
Tverrfaglig innsats

1. Forebyggende arbeid overfor barn og unge er den beste måten å bygge et framtidig godt samfunn for alle. Egen plan for dette arbeidet er vedtatt (2023) med en del tiltak der aktiviteter og arenaer for felles samhandling og lavterskel tilbud er viktige element. Slike forhold bygges i samarbeid mellom heim/familier, kommunale ressurser og frivillige idretts- og kulturtiltak. Det tverrfaglige arbeidet knytta til særlig økende rus- og psykiske utfordringer hos unge og ungdommer (også under 16 år) som er i gang, må styrkes. Det bør også nyttes til økende oppsøkende synlighet der ungdommer ferdes (modeller av utekontakt).

2 mill. hvert år i budsjett/økonomiplanperioden.

Alternativ skoledag

1. Alternativ skoledag for elever i ungdomsskolen eller tilsvarende tiltak overfor elever som falt ut eller i ferd med å falle ut av den vanlige skoledagen.

1.mill. hvert år i budsjett/økonomiplanperioden

Økt antall «voksne» i skolen
Tiltak i skoler for større voksentetthet, økning av personal
1,5 mill. 2024 og 2025 – til sammen 3 mill.

Personaltiltak

1. Skoler og barnehager sliter med å holde drift i forhold til personalnormer som også er begrunna med problemer med å skaffe vikarer. Situasjonen rammer familier og kvaliteten på tjenesten og vil sannsynligvis bedres dersom grunnbemanning var høyere. Det settes av økonomiske midler som kommunedirektøren fordeler der behov ansees som størst.

1.5 mill. i årene 2024 og 2025

Ungdomstiltak

1. Styrking av drift av allerede igangsatte ungdomstiltak og som også drives av frivillige

Det settes av 0.25 mill. til styrka drift av ungdomsklubber i kommunen som prioriteres der det allerede er etablert (Sigerfjord, Sortland, andre?) – foreløpig for 2025 og 2024

Sum økte driftskostnader:
2024: 6.250 mill. 2025: 6.250 mill. 2026: 3 mill. 2027: 3 mill.

INVESTERINGER
Sortland barneskole

1. Det settes umiddelbart i gang arbeidet med tiltak i Sortland barneskole der det prioriteres bedring av arbeidsforhold til ansatte og sanitærforhold for elever.

Stipulert låneopptak 2024: 17 mill.

Ny idrettshall
Bygging av ny idrettshall ut fra planen framskyndes slik at fysisk oppstart beregnes til 2025.
(Det signaliseres alternative inndekninger for finansiering av kapitalkostnader ut over de signaler Rødt gir her som skal vurderes å støtte når det bli konkretisert)

Inndekning:
2024: - -Økt anslag skatt/ramme: 6 mill.
-Redusert avsetning til aksjekjøp Vesterålskraft (34 mill. – 20 mill.) – økt tilskudd til fond 14 mill.
-Redusert tilskudd til Sortland byforening for 2024 fra 0.5 mill. til 0.25 mill. (disponibelt beløp til Ungdomstiltak)
2025: - Økt anslag skatt/ramme 5 mill.
2026: - Økt anslag skatt/ramme 5 mill.
2027: - Økt anslag skatt/ramme 5 mill.
Økt bruk av disposisjonsfond i perioden – 14 mill.

Disponibel økonomi ut over direkte driftstiltak går til finansiering (renter/avdrag) av investering i Sortland barneskole og tidligere oppstart av idrettshall. Nøyaktig beløp er ikke regna ut på dette tidspunktet.
Sjelden store usikkerheter i økonomiplanperioden ligger i hva som blir avgjort vedrørende Vesterålskraft og eventuelt prosjektet Gaia. Dette er ikke kjerneområder til Sortland kommunes tjenester. Av økonomiske grunner er Rødt tilbakeholdende med å svekke direkte velferdstjenester for å gå inn i denne typen prosjekter.

Tekstforslag (verbalforslag) uten direkte økonomisk konsekvens

1 Vurdering av framtidig forhold mellom Sortland kommune og Sortland boligstiftelse
Det settes i gang et arbeid for å vurdere fordeler og ulemper ved at Sortland kommune helt eller delvis overtar boligmassen fra Sortland boligstiftelse.

2 Vesterålsgata og forholdet til veieier Nordland fylkeskommune

1. Sortland kommune må intensivere aktiviteten overfor Nordland fylkeskommune for å søke løsninger på trafikkforholdene i Sortland sentrum.
2. Det bør raskt avklares ei fordeling mellom Sortland kommune og fylkeskommunen for ny krysssløsning/rundkjøring ved Vesterålsgata og Bjørklundveien.

3 Vurdere (midlertidig) videreføring av sykehjemsplasser ved Håøytunet etter åpning av nytt sykehjem
Med stor forsinkelse for ferdigstillelse av nytt sykehjem og økende eldre befolkning, bes det om ei vurdering av muligheten og nødvendigheten av både fysiske og økonomiske forhold for å videreføre alle

eller noen av dagens sykehjemsplasser ved Håløytunet etter innflytting i nytt sykehjem. Dette i påvente av byggetrinn 2 ved det nye sykehjemmet.

4 Sommeråpent SFO
Kommunedirektøren bes utrede sommeråpent SFO og legge dette fram innen 1.kvartal 2024. Her vurderes mulighet for praktisk gjennomføring og økonomiske forhold allerede fra 2024

5 Foreldre/foresatte fri med lønn på dager der skole (småskoletrinnet) og barnehager har stengt på grunn av planleggingsdager
Kommunedirektøren bes utrede hvilke forhold som må avklart dersom foreldre/foresatte skal få fri med lønn på dager der skoler (småskoletrinnet) og barnehager har stengt på grunn av planlegging eller andre forhold.

6 Øk mulighet for gjenbruk
Reno Vest åpna en gjenbrukskonteiner på flere lokaliteter på deres anleggsområder i 2023. Dette er et bra tiltak som bør utvides. Sortland kommune ved ordfører bes ta initiativ overfor Reno Vest for å legge til rette for ytterligere mulighet for gjenbruk av materialer/utstyr.

7 Anvendelse av «PPD-bygget» (Kirkeveien)
Det legges fram en tilstandsrapport og forslag til mulig anvendelse av PPD-bygget primært til kommunalt formål innen 1.kvartal 2024.

8 Rekruteringsproblematikk til kommunale stillinger med mulige tiltak
Kommunedirektøren legger fram en sak til drøfting i kommunestyret med oversikt over rekrutteringsutfordringer til kommunale stillinger og med forslag om mulige tiltak 1.halvår 2024.

9 Flere sykehjemsplasser og/eller forsterka omsorgsboliger i påvente av flere permanente sykehjemsplasser
Kommunedirektøren arbeider ut en rapport til driftsutvalget der alle mulige tiltak for å bedre tilgangen på boliger og personal for å styrke demens- og tilbud til eldre med særlig innretning i perioden inntil nytt sykehjem er ferdig.

10 Bedre oversikt over fattigdomsutviklinga i Sortland
Driftsutvalget skal få framlagt rapport om fattigdomsutviklinga i Sortland minst en gang hvert kvartal
Foreløpig signal fra SV, foreslått av Sigrid Randers-Pehrson, Sosialistisk Venstreparti
SVs - Foreløpig signal til budsjett/økonomiplan

Helse
Styrke tjenesten for rus og psykiatri
Utrede mulig helsehus
Demensomsorg økes med antall plasser og økt bemanning, øke ressursen til aktivitører
Opprette en kommunal personal/vikarbank
Sommeråpent og lørdagsåpent basseng
Fortsatt gratis hall-leie

Byutvikling
Trygge skoleveier (sykkelveier på bl a Holmstad og Maurnes)
Styrke kulturlivet i bygdene gjennom tilskudd til idrettslag og styrke ungdomsklubbene
Salg av tomme kommunale eiendommer

Oppvekst
Vedlikeholde skolebygg
Tilskuddet til PPD økes
Øke muligheten til gratis kjernetid i barnehage og til redusert foreldrebetaling
Styrke arbeidet med mobbeforebygging fra barnehage opp til videregående nivå

Kommunal handlingsplan omkring høyt skolefravær
«Juletilskuddet» til sosialhjelpsmottakere økes

Kultur
Utarbeide inkluderingstiltak for flyktninger og andre minoriteter i idrett og kultur
Øke kulturfabrikkens ramme for å bl a senke avgiften i kulturskolen
Støtte til Gerdas Hus

Miljø
Utarbeide en overordna risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse)
Etablere gjenbrukssentral med bemanning
Følge opp FNs naturvernavtale gjennom å verne 30% av kommunens arealer
Restaurere Selnesstien
Styrke kommunens kompetanse innen miljøvern, ved skolering av ansatte og folkevalgte
Offentlig fyrverkeri på nyttårsaften

Arbeidsliv:
Utarbeide lokale likelønnsplaner

Det jobbes med tiltak/reduksjon for å oppnå balanse

Forslag fra Høyre, FRP, foreslått av Roar Wessel Olsen, Høyre
Høyre og Frps forslag til budsjett og økonomiplan 2024-2027

1. **Budsjettet skal bygges på disse forutsetningene:**

- *Redusere utenforskap*
- *Sikre de som har minst*
- *Et trygt, varmt og inkluderende Sortland*
- *Det er bedre å bygge barn enn å reparere voksne*
- *Styrke frivilligheten*
- *Utvikle den kommunale organisasjonen*
- *Styrke regionalt samarbeid*
- *Vi skal si ja!*

I en tid med uro og usikkerhet i verden er det viktig å bruke lokaldemokratiet til å skape gode og trygge rammer for alle som bor i Sortland og for alle som ønsker å utvikle Sortland.

Budsjettet for 2024 må avspeile dette og tilpasses slik at vi fanger opp de mange som i det kommende året vil slite med å betale regninger for å kunne ha et trygt og godt liv.

1. **Kommunens tjenesteområder**

Dette budsjettforslaget følger disposisjonen til kommunens tjenesteområder:

- Kommunedirektør
- Oppvekst
- Helse og Omsorg
- Teknisk og Samfunnsutvikling
- Sentrale Poster
- Kulturfabrikken

Nærmere om disse i påfølgende kapitler 3-8.

I kapittel 9 kommer beskrivelse av generelle tiltak.

Til sist, i kapittel 10, kommer oppsummert en samlet oversikt med forslag til endringer i investeringsbudsjettet.

1. **Kommunedirektør**

Prinsipp om åpenhet og klarspråk.
Åpenhet i kommunale foretak, politiske møter og kontrollutvalget: Møter skal streames og sakspapirer skal være offentlig tilgjengelige. Kommunen innfører prinsippet om klarspråk/enklere språk i all saksbehandling og kommunikasjon med innbyggere/næringsliv.

Organisering
Enheten *Samfunnsutvikling* flyttes fra «Teknisk» til staben til Kommunedirektøren sammen med *Næring* for å sikre nærheten til øverste administrative og politiske ledelse. Nærmere om Samfunnsutvikling i kapittel 6. Kommunedirektøren bør vurdere styrking av staben på Samfunnsutvikling/Næring innenfor rammen.

Fremtidige ansettelser av ledere
Kommunestyret skal vedta at alle fremtidige lederstillinger skal være på åremål på 6 år, det vil si at fremtidige ansettelser av kommunedirektør og kommunalsjefer skal lyses ut på åremål.

Kjøp av tjenester
Kjøp av tjenester utenfor den kommunale organisasjonen og offentlige eide organisasjoner legges frem for politisk behandling i formannskapet. Det samme gjelder retningslinjer for bruk av incentiver om å dekke pendlerbolig eller andre ordninger som måtte tas i bruk for å skaffe nødvendig arbeidskraft.

Visit Vesterålen
Visit Vesterålen – avtalen forlenges med 1 år og dekkes under budsjettramme Kommunedirektør. Det står i Strategisk Næringsplan for Sortland: Samarbeide med Visit Vesterålen AS. 01.01.2021 ble Visit Vesterålen fisjonert ut fra det interkommunale regionrådet, til å bli et selvstendig aksjeselskap. Sortland kommune er deleier av Visit Vesterålen AS, og skal arbeide aktivt for å sikre Visit Vesterålen AS et tydelig mandat og en bærekraft forretningsmodell som muliggjør at de kan fronte destinasjonen Vesterålen i våre definerte markeder.

1. **Oppvekst**

Innenfor rammene til oppvekst skal:

- Tilskuddet til PPD økes slik at det matcher det økende behovet for tjenester fra PPD til skoler og barnehager i Sortland.
- Åpent basseng i sommerferien gjennomføres.
- Det fremmes til politisk behandling plan for styring av alle sektorene innenfor NAV og barnevern.
- Det skal lage en handlingsplan for å redusere utenforskap- hele veien fra barnehage til høyere utdanning
- Arbeide for å øke andelen barn med minoritetsbakgrunn som går i barnehagen slik at Sortland ligger over landsgjennomsnittet.
- Det tidligere vedtatte «juletilskuddet» økes og NAV bes lage en innretning på dette som sikrer intensjonen fra kommunestyret i pkt 1.

Ny flerbrukshall
Ny flerbrukshall flyttes frem i investeringsbudsjettet slik at den kan realiseres i 2025.

Modulbygg Sortland Barneskole
Det settes av 17 millioner kroner til investering i modulbygg for kontorarbeidsplasser ved Sortland Barneskole i 2024 i henhold til forslag fra administrasjonen.

Sortland barneskole - Renovering:
I henhold til enstemmig vedtak i kommunestyret i sak 043/23 den 21.06.2023 settes det av 2 mill årlig i 2024, 2025 og 2026 til tiltak beskrevet i denne saken. I tillegg skal avsatte 2 millioner i 2027 for «Sortland Barneskole NY» benyttes til renovering. Total investeringsramme for renovering blir da 8 mill.

I saksutredningen er de beskrevne tiltak for renovering som skal sikre en forsvarlig drift de nærmeste 10 år beskrevet slik (modulbygg for kontorarbeidsplasser unntatt):

- Skifte av begge ytterdørene i Bygg B, 0,3 mill
- Nye inngangspartier/dører mot vest og øst i bygg A, 1,5 mill
- Skifte takplater mot nord-vest i bygg A: 0,1 mill
- Utbedring lekkasje avløp bygg B 0,15 mill
- Skifte varmtvannsbereder bygg A 0,1 mill
- Tiltak for legionalle sikring 0,25 mill
- Bygge nye toaletter mellom bygg B og bygg C 0,8 mill
- Skifte av vinduer øst fasade bygg B 0,3 mill
- Skifte punkterte vinduer bygg A 0,3 mill
- Skifte av ventilasjonskanaler bygg B 1 mill
- Skifte gammel belysningsutstyr 1,5 mill
- Skifte gamle kabler 0,735 mill
- Hovedfordeling bygg A 0,5 mill
- Utredning heis bygg B 0,1 mill
- SUM 7.135 mill

Administrasjonen fremlegger snarest en gjennomføringsplan for disse tiltakene for Formannskapet. Det skal prioriteres i tid de tiltak som har størst effekt for elevene. FAU ved Sortland Barneskole skal konsulteres.

Som en del av «Utredning Heis Bygg B», skal det gjøres en total vurdering av universell utforming, herunder tilgjengeligheten for rullestolbrukere, ved Sortland Barneskole

Utredning gratis sommerskole
Det skal utredes gratis sommerskole med skyss til de som ønsker det

Tilskudd Blåbyhallen
Tilskudd til Blåbyhallen – Sortland Idretts og Fritidspark indeksreguleres med utgangspunkt i 2013. Dekkes av samme ramme som er i dag.

Ordningen med gratis halleie
I de siste årene har Sortland kommune vedtatt at det skal være gratis halleie i Blåbyhallen, denne fortutsettes videreført innenfor rammen.

Modell: Fra utenforskap til ungt innenforskap
Sortland kommune ser på muligheten for å samarbeide med Sortland Arbeidssenter AS (SA AS)

Unge som ikke er i arbeid eller utdanning er et alvorlig samfunnsproblem og må tas tak i.
Det ses på en mulig samarbeidsavtale mellom SK NAV og Sortland Arbeidssenter AS (SA AS) om et prosjekt knyttet til dette. SA AS har fasilitetene, kompetansen og også kontaktene i arbeidsmarkedet

som vil kunne gi gode resultater for en relativt rimelig innsats for å få unge utenfor innenfor. Det kommunalt heleide selskapet har god kontakt og et samarbeid med GAIA Vesterålen og deres arbeid med kunnskapsrik digital ungdom som er der gjennom tiltaket arbeidsforberedende trening (AFT). I et trekantsamarbeidet mellom GAIA, NAV og Sortland Arbeidssenter eksisterer det allerede i dag et svært fruktbart samarbeid som gir gode resultater.

Modellen som det vises til her kan også benyttes i andre bransjer, bransjeorganisasjoner, bedrifter, opplæringskontor etc. For eksempel når det er mangel på håndverkere som rørleggere, kan SA AS finne en ungdom som har interesse for dette håndverket, og samarbeide med en rørleggerbedrift, rørleggerorganisasjon og et opplæringskontor. Deltakerne kan også arbeide med arbeidsforberedende trening i SA AS interne tjenester som vaskeri, jobbfrukt, transport, brukthandel og kantine.

Ved å inngå en samarbeidsavtale, kan Sortland kommune støtte prosjektet, som jobber for å avskaffe og finne varige løsninger for arbeid med ungt utenforskap. Samarbeidspartnere kan være Ungdomsskolen, Videregående skoler, Opplæringskontor, PPD-tjenesten og NAV Sortland. Et slikt prosjektet vil utgjøre ca. 1.200.000 kr. i året.

Eventuelt avtale dekkes over rammen til NAV Sortland. Det rapporteres tilbake til formannskapet på utviklingen i saken.

1. **Helse og omsorg**

<u>Mat til hjemmeboende</u>
En rapport av Oslo Economics for Virke viser betydelige variasjoner i mattilbudet til eldre, både når det kommer til kvalitet, måltidsrytme og hjemmelevering i Norge.

I budsjettvedtak for 2020 vedtok kommunestyret i Sortland å avvikle ordningen med at kommunens institusjonskjøkken skulle produsere og pakke porsjonspakker for salg til hjemmeboende.

Det er mange eldre hjemmeboende i Sortland som har behov for et tilbud om næringsrik mat levert hjem. En slik ordning i Sortland, vil ha stor betydning for manges hverdag, helse og livskvalitet. Det er en ordning som underbygger det samfunnet vi ønsker å utvikle med et Sortland som er raust, bærekraftig og attraktivt.
Ordningen med mat til hjemmeboende eldre/uføre/mennesker med nedsatt funksjonsevne gjeninnføres slik at kommunes institusjonskjøkken produserer slik man gjorde frem til og med 2020. Kommunen tar kontakt med Frivilligsentralen og/eller andre frivillige organisasjoner for å undersøke muligheten for at distribusjon av mat kan skje gjennom et samarbeid. Det inviteres til åpent møte der brukere, pårørende og frivilligheten kan medvirke til en god ordning og til at den enkelte skal ha valgmuligheter når det gjelder ernæring og kosthold. Ordningen med at en butikk i Sortland leverer varer fortsetter og ses på som et supplement og en valgmulighet til de som måtte ønske det.
Kommunen tar initiativ til et utviklingsprosjekt for god ernæring med utgangspunkt i lokal matproduksjon. Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Nordland kan kontaktes.
Tiltaket dekkes over rammen til Helse og Omsorg

<u>Psykiatri</u>
Det legges frem en plan for rus og psykiatritjenesten. Det utredes mulighet for om det finnes et sted for overnatting/kortvarige opphold.
Kommunen melder sin interesse og søker på mulige piloter for samhandling mellom spesialist og kommunehelsetjeneste innenfor Helse Nord RHF/Nordlandssykehuset eller andre statlige aktører.

Det er bedre å bygge barn enn å reparere voksne

Psykisk helsestasjon for barn og unge

Det utredes at barn og ungdom også får et psykiatritilbud. Det er ikke tilfredsstillende at barn og unge ikke har et psykolog/psykiatritilbud som gjør at de kan bli friske eller få hjelp i kommunen – før de blir så syke at de må henvises til sykehuset/BUP. Det finnes flere gode eksempler på hvordan kommuner har bygget opp slike tilbud og det vises til Stjørdal kommune som gjør det slik; https://www.stjordal.kommune.no/tjenester/helse-omsorg-og-sosiale-tjenester/helsetjenester/psykisk-helse/psykisk-helse-for-barn-og-unge/

Det skal også søkes på følgende pilot innenfor barne- og ungdomspsykiatri;

- Pilot på ungdomspsykiatri (Utrede og pilotere integrert ungdomstjeneste på ett nivå for unge med psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer, og som inkluderer samarbeid med barnevern og Arbeids- og velferdsetaten
- Meld. St. 23 (2022–2023) - regjeringen.no

Helsehus

Det skal utredes Helsehus som samler de kommunale tjenestene som har særlig nytte av samhandling med tjenester knyttet til spesialisthelsetjenesten og sykehuset. Det ses på mulighet for korttidsplasser for heldøgns behandling og omsorg som kan tjene alle kommunene i regionen. Det vurderes samlokalisering med et legesenter, fysio- og ergoterapitjeneste, hverdagsrehabilitering, friskliv og mestring og lokaler for andre tverrfaglige team.

Vi vil utrede muligheter for interkommunal akutt døgnplass. Tanken er å ha en plass til dem som er for "frisk" til å legges inn på sykehus, men for dårlig til å være hjemme. Dette vil avlaste kapasiteten på sykehus, og de få korttidsplassene kommunen har. Korttidsplasser som ikke har kapasitet for å ta imot utskrevne pasienter, medfører økte liggedøgn på sykehus også, og kommunen faktureres for dette.

Kommunedirektøren bes komme tilbake snarest med et forslag til tidslinje for gjennomføring og innhold av helsehus.

Støttekontakter og BPA

Sortland kommune vedtok i sak 054/23 kommunestyret 22.06.2023 «Fritt Brukervalg for området Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA)». Kommunestyret er svært positive til dette, men vil justere kommunestyrevedtaket som følger: *For å sikre tilstrekkelig valgfrihet for brukerne skal det være mulig for kommunen å inngå konsesjonskontrakter med inntil 12 private firma eller ideelle organisasjoner. Videre skal kommunedirektørens forslag til konkurransegrunnlag fremlegges til politisk behandling i kommunestyret.*

Det legges frem en sak for formannskapet med drøftelse av støttekontaktordningen i Sortland og hvilken modell vi bør ha for å rekruttere flere støttekontakter. Det settes som et mål for 2024 at alle som trenger en støttekontakt skal få det.

Bestilling om boliger til unge med særskilte behov og rus/psykiatri som er gått til Boligstiftelsen- og kommunedirektøren bes sikre at det medvirkning og involvering av brukergrupper, ansatte og organisasjoner bestillingen iverksettes. Det legges opp til informasjonsmøter som er åpne for alle.

Sykehjemsplasser

Bygging av nytt sykehjem er endelig i gang. Etter opprinnelig plan er det nye sykehjemmet 2 år forsinket. Det nye sykehjemmet vil ha 13 nye plasser i forhold til dagens antall sykehjemsplasser og det legges til grunn at de skal være innflyttingsklart i løpet av 2025.

Allerede i dag ser vi at det er et stort press på, og etterspørsel etter sykehjemsplasser, dagtilbud og ikke minst på hjemmetjenesten, i tillegg til store utfordringer med å skaffe nok personell. For å ha tilstrekkelig og gode nok helse- og omsorgstilbud i kommunen, må vi tenke nytt og bygge opp tjenestene i takt med utviklingen både før, under og etter nytt sykehjem står ferdig.

Vi ber om at det legges frem en fremtidsplan for hvordan kommunen vil takle denne utfordringen, som blant annet skal inneholde følgende

- Utredning av etterbruk av de sykehjemsplassene som blir flyttet inn i nytt sykehjem. Dette gjelder også der kommunen leier gjennom Sortland Boligstiftelse.
- Bruk av digitale hjelpemidler/hjemmeoppfølging
- Forebyggende tiltak i forhold til eldre
- Dagtilbud
- Institusjonsplasser

Saken legges frem for kommunestyret så snart som mulig og senest innen juni 2024.

Utskrivningsklare pasienter
Det rapporteres fremover i hvert formannskapsmøte på status på antall «overliggere» og utskrivningsklare pasienter.

Unge med funksjonshemning
Kommunestyret ber om sak med status for

- Hvordan Sortland kommune følger opp likeverdsreformen for unge funksjonshemmede.
- Hvilke støttegrupper kommunen, har og at det tas initiativ til å opprette en støttegruppe for barn og unge som har søsken med funksjonshemmede
- Hvilke dagtilbud kommunen har for funksjonshemmede

Bofellesskap med fellesareal er den dominerende boformen for funksjonshemmede i Sortland kommune. Nasjonalt eier 80 prosent av majoritetsbefolkningen bolig samtidig som anslagsvis 10 prosent av personer med funksjonshemmede er boligeiere.

Mangel på boliger og botilbud, noe som fører til at mange bor hjemme lenge og derfor ikke kan leve selvstendige liv. I Sortland skal det legges til rette for at unge funksjonshemmende med familie kan få bo hjemme.

For å få flere til å bli boligeiere er det viktig at kommunen ser på alternativer som kan bidra til dette. Personer med funksjonshemning skal prioriteres i tildelingen av startlån i kommunen.

Tjenestekontoret
Det legges frem sak for formannskapet om rutiner for kontakt mellom Sortland kommune og sykehuset ved utskriving av pasienter fra sykehuset.

Styrke frivilligheten
Det settes av 1 millioner hvert år i økonomiplanperioden til å styrke frivilligheten. Dette dekkes av drift via rammen til Helse og Omsorg.
.

1. **Teknisk og samfunnsutvikling**

Organisering:

Kommunestyret ber om en sak rundt en helhetlig vurdering av «Teknisk og Samfunnsutvikling» som også belyser dersom;

- Området samfunnsutvikling legges inn under kommunedirektør sammen med næring.
- Plan, byggesak, geodata og naturforvaltning etableres som en egen avdeling med egen kommunalsjef.

- Gjenstående del av «Teknisk» består av
    - Kommunalteknikk (vei/gatelys/vannforsyning/avløp/feiing)
    - Utbygning
    - Eiendom

Saken legges frem for ADMU, før politisk behandling.

Plan, byggesak, geodata og naturforvaltning

- Det bestilles en forvaltningsrevisjon der Sortland kommune sin byggesaksbehandling blir revidert for at ansatte og innbyggere skal få en velfungerende byggesaksbehandling.
- Det settes ned en prosjekt/arbeidsgruppe med politisk deltakelse som har som mål at Sortland kommune skal bli en servicevennlig kommune i plan – og byggesaker. Det skal utarbeides en kvalitets-/servicegaranti for kommunal saksbehandling.
- Det skal undersøkes muligheten for etablering av et interkommunalt kontor for plan- og byggesak. Sortland tar initiativ til at det startes opp sonderinger med de andre Vesterålskommunene om opprettelse av et interkommunalt samarbeid på plansiden og/eller gjennom Vesterålsrådet.
- Arbeidet med revisjon av byplanen skal igangsettes så snart som mulig i 2024. Det skal gjøres innkjøp av tjenester for å gjennomføre denne hvis det ikke er kapasitet i egen organisasjon.

Utbygning

Kommestyret skal så snart som mulig i 2024 vedta et reglement eller en forskrift om prinsipper for inngåelse av utbyggingsavtaler i Sortland. Dette for å sikre forutsigbarhet og likebehandling av alle aktører.

Utbygningsavtaler skal brukes for å stimulere til bolig- og næringsutvikling

Veier

- Ferdigstilling Bjørklundveien: prosjektet løftes til planutvalget som blir styringsgruppe for koordinering og rapportering knyttet til
    - Krysset Bjørklundveien – Vesterålsgata
    - Sammenkobling Bjørklundveien.
    - Det bør gjøres et felles anbud på disse to prosjektene, og det settes av midler til prosjektering og anbudsgjennomføring i 2024, prosess med ekspropriasjon m.m. må prioriteres igangsatt. Det settes av midler til gjennomføring av investeringa i 2025-26.

Gatelys

- Det utredes kostnader ved å drifte gatelys/veier som tidligere var kommunale og nå er tilbakeført til private i Sortland. Saken legges frem i løpet av 1. kvartal 2024.
- Det er i dag et mål at det til enhver tid skal være lys i 95 % av alle lysarmaturer. Enkeltlyspunkter utbedres kun der dette kan skje i tilknytning til utbedring av andre, nærliggende utbedringer, eller der hvor manglende lys i ett enkelt punkt kan gi en betydelig redusert trafikksikkerhet. Dersom hele soner faller ut gis dette prioritet for utbedring.
- Det innføres et tilleggsprinsipp om at enkeltlys prioriteres utbedret dersom det er i tilknytning til offentlig tilgjengelige anlegg for eksempel ballbinger eller idrettsanlegg som brukes av barn og unge.

Vannforsyning

- Demning Storvatnet:

Det settes av midler i investeringsbudsjettet til prosjektering og anbud og gjennomføring av demning i 2024 i tråd med vedtatt Hovedplan vann. Prosjektet skal også sikre at det etableres ekstra vannledning fra Evatnet ned til renseanlegget, slik at Evatnet kan kobles på dersom det er behov. Det skal også vurderes behov for ytterligere sikringstiltak mot bilveien. Gjennomføringen av bygging av ny dam gjøres senest i 2025..
Arbeidet med revisjon av hovedplan vann påbegynnes ikke/stoppes.

Avløp

I tråd med enstemmig vedtak i kommunestyret 15.12.2022 om endringer i forslaget til kommuneplan for avløp og vannmiljø for 2023-2035 gjøres følgende endringer i forslag til økonomiplan for 2024-2027:

- VA - KDP avløp vannmiljø - sep. avløpsledning: Økes fra 6,3 mill til 9,3 mill hvert år i perioden 2025-2027, slik at det kan skiftes ut 1500 meter ledning pr år, og ikke bare 1000 meter.
- Sortland Sentrum, renseanlegg og ny utslippsledning fremskyndes slik at det settes av 7,65 mill i 2025 og 14,15 mill i 2026.

Ingen utbyggingsprosjekter i Sortland skal settes på vent på grunn av manglende kommunal infrastruktur på avløp og renseanlegg.

Vedtatt Kommuneplan for avløp og vannmiljø for 2023 – 2035 skal gjøres tilgjengelig på Sortland Kommune sine nettsider. Det skal fremlegges snarlig i 2024 sak for Formannskapet med orientering om status i arbeidet med å realisere planen.

Samfunnsutvikling

- All utvikling av eiendom skal være en del av samfunnsutvikling. *Eksempel: Nortura, Skytterhaugen, Gamle Brannstasjon og Bankplassen.*
- Det fremlegges oversikt over eksisterende ubebygde arealer eiet av Sortland Kommune som er regulert til, i gang med regulering til, eller satt av i byplan og/eller arealplan, til boligformål eller næringsformål i Sortland Kommune. Det legges også frem oversikt over hvilke områder kommunen har forsøkt å forhandle seg til jf. Sak om utbygging i Prestdalen.
- Hele eller deler av Skytterhaugen legges ut for salg. Det inviteres til en konkurranse mellom utbyggere som ivaretar nærmere definerte målsettinger for Sortland kommune for eksempel eneboligtomter, og boliger med ulik størrelse og behov.
- Det legges fram en sak for kommunestyret med forslag til hvordan kommunen skal legge til rette i samarbeid med offentlige og private aktører for ulike boligkjøpermodeller for at flere innbyggere skal kunne eie egen bolig, herunder konsept med «fra leie til eie».
- Det skal aktivt legges føringer for arbeidet med revisjon av byplan slik at kommunens mål for samfunnsutvikling kan nås. I dette skal det være vurderinger rundt den boligsosiale planen for Sortland, samt behov for flere eneboligtomter i Sortland.
- Det skal fremlegges en vurdering om det også bør gjennomføres revisjon av arealplan for spredtbygde strøk med oppstart i løpet av 2024. Vurdering av mulighetsrommet rundt fradelingsreglene skal også ses på i denne sammenhengen.
- Parkeringshus- tidligere vedtak skal følges opp og gjennomføres som et prosjekt under samfunnsutvikling. Det ses på mulighet for at en av kommunens eiendommer i sentrum stilles til disposisjon/selges med en klausul om at x antall gratis parkeringsplasser (korttid) gjøres tilgjengelig.
- Det fremmes sak om næringsutvikling innen landbruk, og realisere vedtatt næringsplan med nydyrkingsfond, samt kartlegging av mulig dyrkbar jord.
- Ta initiativ til ny Kystvaktstudie jf; Rapporter, tema- og strategiplaner - Sortland kommune

- Vesterålsgata: Det skal vurderes om det bør utarbeides reguleringsplan for Vesterålsgata. Det skal kartlegges behov og jobbe frem en helhetlig plan for koordinering mellom kommunale og fylkeskommunale behov, utbedringer og utbygginger.
- Prosjekt nytt havneavsnitt styres og drives frem av Sortland kommune og formannskapet er styringsgruppe. Kommunedirektøren legger frem forslag til prosjekt fra planlegging til gjennomføring og ferdigstillelse, innen januar 2024.
- Der skal fremlegges oversikt Sortland Kommune sine ulike beredskapsordninger i forhold til krig/terror/naturkatastrofer. Det skal gis statusrapport i forhold til tilfluktsrom og nye krav. Det skal redegjøres for hvilke krav som er i forhold til øvelser.
- Sortland kommune tilrettelegger for kontorplasser for de som har bosted Sortland og arbeidsgiver utenfor kommunen. Som ledd i å gjøre Sortland enda mere attraktivt for ny bosetting, og som regionsenterkommune i midten av Vesterålen legges det til rette for et slikt tilbud som en prøveordning i 3 år. Kommunen går ut i markedet og ser etter egnede lokaler for 7-8 kontorplasser med tilgang til strøm/wifi og annet. Kostnadene ved etablering dekkes innenfor næringsfondet.
- Under næringssjefen opprettes et fond med formål å redusere utenforskap ved å støtte etableringer eller tiltak til *ikke-kommersielle* aktiviteter for barn og ungdom.
- Fond som i dag heter Næringsfond 2011-2012 på kr. 1 580 000 brukes til dette og benevnes Ungdomsfondet. Eksempler på tiltak som kan be om støtte kan være mekkeklubb, snekkerklubb eller motorsportbane.
- Ungdomsrådet brukes aktivt som kommunes høringsorgan på alle saker som omhandler miljø og klima.
- Det utredes en ordning for forskuttering av spillemidler, slik at organisasjoner som er registrert i Sortland kommune og som har en godkjent spillemiddelsøknad uten å ha fått tildelt spillemidler fra fylkeskommunen og har foretatt byggestart på et prosjekt, kan søke midler fra ordningen. Dette ses på i sammenheng med utredning av hvordan og hvor i den kommunale organisasjonen arbeidet med spillemidler skal ligge. Kommunen bør ha idrettsrådgivere som kan gi veiledning og drøfting av planer om nærmiljøanlegg og ordinære anlegg.

LANDBRUK

- Landbruk. Antall bruk i Sortland har gått ned fra 101 i 2002 til 64 i 2022. Det bestilles en sak med vurdering av et næringsfond for landbruket som landbrukskontoret forvalter på innspill fra næringa. Det kan rulleres fra år til år hva som prioriteres. Det kan brukes til for eksempel små miljøtiltak, - unge bønder som ønsker å etablere seg (som sliter med egenkapital) -rentestøtte på lån, utmarksgjerder etc. Det legges frem en plan for realisering av den delen av strategisk næringsplan for Sortland som gjelder landbruk. Vurdere muligheten for å etablere et nydyrkingsfond.
- Dyrking av ny mark er et viktig bidrag til å øke ressursgrunnlaget for kommunens bønder. Dette er kapitalkrevende oppgave. Det skal derfor arbeides for å se på om det kan etableres et nydyrkingsfond som kan gi støtte til nydyrkingsprosjekter. I dette ligger også konkret rådgivning på å planlegge og gjennomføre nydyrkingsprosjekter. I nydyrkingssatsingen ligger også en tanke om å se på hvordan myrområder kan benyttes til dette formålet, innenfor det lovverket og føringene som kommer fra sentralt hold. Spesielt må dette sees om myr som fjernes ved utbygging av bolig- og næringsområder, kan nydyrkes oppå eksisterende myr i landbruksområder. Kommunen tar kontakt med næringa for nærmere innretning på arbeidet.

Det legges frem en plan for hvordan kommunen aktiv og bevisst sørger for å stille krav om reetablering av matjord ved reguleringsendringer Som en kommune i vekst vil man oppleve et press på arealer. Kommunen skal føre en tydelig praksis på å kreve reetablering av matjord ved reguleringsendringer hvor arealformålet endres. I dette ligger også å føre en aktiv kontroll over bruken av landbruksarealer, slik at de ikke bygges ned over tid gjennom inaktivitet.

Strategi for Kleiva naturbruksskole skal forankres politisk. Inkubator-satsing innenfor grensesnittet blå/grønn-næring Vesterålen er en stor region både hva gjelder grønn og blå næring. På Sortland videregående skole, avdeling Kleiva, tilbys studieretninger innenfor begge feltene. I den moderne

sirkulærøkonomien ligger det mange muligheter for synergier mellom grønn og blå næring. Det skal derfor tas et strategisk grep om å om mulig etablere en inkubator-satsing (eller lignende) for nye forretningsideer i dette grensesnittet, med et nasjonalt nedslagsfelt. VGS-tilbudet ved Sortland videregående skole, avdeling Kleiva, har i flere omganger vært foreslått nedlagt. For næringen lokalt er det av stor betydning at dette videreføres, både med hensyn til rekruttering/generasjonsskifter, men også for å beholde og utvikle kompetansemiljøet. Kommunen må arbeide aktivt politisk for å påvirke beslutningstakere til å videreutvikle skolen.

Eiendom:

- Det gjøres en utredning med vurdering om etablering av et kommunalt foretak for forvaltning og drift av kommunal eiendomsmasse. Arbeidet starter i 2024 med sikte på å ha det klart til drift fra 01.01.26. Det vurderes om det er mest hensiktsmessig å etablere et helt nytt KF, og/eller om Sortland Boligstiftelse skal inngå i et slikt kommunalt foretak jfr. Lov om stiftelser kap. 6A. Dagens drift av Blåbyhallen og drift av ny Flerbrukshall skal inngå i vurderingen.

1. **Sentrale poster**

1. **Kulturfabrikken KF**

Rammen til Kulturfabrikken KF økes med kr. 600 000 kroner samt 520 000 til øremerkede prosjekter.

Inndekning for 1.120.000, - skjer ved at de 4 rammenivåene i kommunen får et flatt kutt fordelt etter størrelse.

Følgende engangssummer øremerkes slik;

1. *Gjenåpning av Åpen Hall/Åpent Hus: kr 100 000,*

Åpen hall har ikke blitt gjenåpnet etter pandemien. I dialog med Idrettsrådet arbeides det med en ny driftsmodell med fordeling på flere lag og foreninger, samt at det blir gitt et økonomisk bidrag for å arrangere Åpen hall til de lagene som deltar i organiseringen. Modellen baserer seg på å benytte lørdager for å unngå å ta hall-timer fra idrettslagene. For 2024 vil det utgjøre samlet ca. 16 lørdager, basert på ledige lørdager på våren og høsten.

1. *Helårsdrift dirigentressurs demenskor: kr 70 000*

Høsten 2023 har det vært gjennomført en prosjektperiode med tilbud om demenskor i samarbeid med Sortland Frivilligsentral og Helse- og omsorg i Sortland kommune. Prosjektperioden har gitt god kunnskap om organisering og gjennomføring og kartlegging av medgåtte ressurser.

1. Samarbeidsavtale Gerdas Hus AS – Kulturfabrikken KF - Sortland
Kommune:

Det innvilges kr. 200 000,- til Gerdas Hus – Kunstnerhuset AS for tilrettelegging for studiesenter.

Det inngås samarbeidsavtale mellom Kulturfabrikken Sortland KF, Sortland Kommune og det ideelle selskapet Gerdas Hus - Kunstnerhuset AS. I tillegg til å fremme visuell kunst, skal Gerdas Hus tilrettelegge for lesesal/arbeidsplasser for elever/studenter. Dette tilbudet sammen med bibliotek og undervisningsrom i Kulturfabrikken, vil gi Sortland et Studiesenter tilrettelagt for aktivitet for eksempelvis universiteter.

Avtalen som gjelder 2024 skal være på plass så snart som mulig i 2024, og senest innen 1. mars 2024. I løpet av 2024 skal fremforhandles en langsiktig samarbeidsavtale mellom Gerdas Hus, Kulturfabrikken og kommunen som skal fremlegges for politisk behandling.

1. Lærling i medieteknikk: kr 150 000

Det innvilges kr. 150.000,- til lærling i medieteknikk på Kulturfabrikken

Annet

Kulturfabrikken KF utarbeider forslag til plan for kultursektoren i Sortland kommune og denne behandles i kommunestyret. Planen vedtas innen 2024.
Det vurderes om behandling av spillemidler er en oppgave som tilbakeføres til kommunen og legges sammen med samfunnsutvikling jf. pkt 6 om dette.

1. **Generelt**

Flyktninger

Før det endelig kan tas stilling til om kommunen kan ta imot 200 nye flyktninger legger kommunedirektøren frem en sak for formannskapet med en vurdering av kommunens kapasitet til å gjøre dette. Det inngår i vurderingen hvordan dette vil slå ut med hensyn til tilgjengelighet på utleieboliger, samt husleieutvikling for folk som ønsker å flytte hit og bo her.

Måltall lærlinger:

Ifølge SSB er folketallet i Sortland, 3. kvartal 2023, 10 639 innbyggere. Lærlinger i Sortland kommune i samme tidsrom er 24. Antall lærlinger per 1000 innbyggere 3. kvartal 2023 er 2,25. Lærlingene er fordelt slik:

Barne- og ungdomsarbeiderfaget: 14
Helsearbeiderfaget: 9
IT- driftsfaget: 1

Tilgangen på nye lærlinger, henger blant annet sammen med studietilbudet innen yrkesfag i regionen. Sortland kommune må derfor være tydelig på fremtidsbehovet for studieplasser, overfor blant annet Nordland fylkeskommune. Videre må vi gjøre det vi kan for å motivere flere av våre ungdommer til å velge yrkesfaglig skole, og ansatte til å ta fagbrev på jobb.
Sortland kommune skal jobbe etter en målsetting om å ha minst 2.5 læringer per tusen innbyggere.

Eiendomskatt

Bunnfradraget øker fra kr. 0 til kr. 200 000. Inndekning skjer gjennom flatt kutt i rammene. Det skal arbeides for å redusere eiendomsskatten i perioden 2025-2027.

Handlingsregel for driftsresultat

Nye handlingsregler og måltall for bærekraftig utvikling i planperioden fra og med 2025

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter settes lik anbefaling fra TBU

Måltallet innarbeides i økonomireglementet

Inntekter fra vindkraft, havbruk, grunnrenteskatt og konsesjoner (vann)

Disse inntektene settes av på eget fond som øremerkes nærings- og samfunnsutvikling. Inntektene fra havbruksfond, vindkraft eller vannfall skal også holdes utenom netto driftsresultat for å skape et mest mulig korrekt bilde av driften.

Plan for tilpasning av driften

Kommunedirektørens uttrykte i budsjettforslag for 2023 bekymring for ubalanse i driften; «En del av investeringene vil først påvirke kommunens driftsbudsjett de tre siste årene i planperioden, men også i neste økonomiplanperiode. *Det er imidlertid nødvendig allerede nå å starte arbeidet med å gjøre tilpasninger i driften for å møte økte rente-, avdrags- og driftsutgifter. Det er utarbeidet et grunnlag for et videre arbeid med mål om å redusere årlige driftsutgifter. Arbeidet vil fortsette i 2023 og vil involvere kommunestyret, ledere, ansattes representanter og innbyggere for å finne de riktige tiltakene for en bærekraftig utvikling.»*

Kommunestyret ber kommunedirektøren følge dette opp i 2024.

1. **Endringer i investeringsbudsjettet**

Det gjøres følgende endringer i investeringsbudsjettet I 1000 kroner:

Investering	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Biler - Hjemmetjenesten	-4 800	-1 200	0	0
IT - ramme	-1 250	-1 250	-1 250	0
Bil- /maskinpark - Eiendom Park	0	-600	0	0
Bil - Eiendomsdrift	0	0	0	-400
Biler - VVA KTEK	-750	0	0	0
VA Kommunalteknisk arbeidsbiler	-600	-600	0	0
Bygg - lokasjon utetjenesten	-4 000	0	0	-1 000
Rådhuset - rehabilitering	-2 500	-2 500	-2 500	0
Hall i Lamarka	2 000	248 000	-10 000	-238 000
Vann - damanlegg Storvannet	2 000	20 000	0	0
Avløp renseanlegg Blåheiveien, slamavskiller	0	0	-4 400	0
Separering avløpsledning sentrum		3 100	3 100	3 100
Nytt renseanlegg og avløp, sentrum		7 065	14 150	
Vei - Markveien, nordre del med G/S	-5 000	0	0	0
Bjørklundv - Vesterv sammenkobling	1 000	28 500	0	-28 500
Vestmarka næringsområde - nyetabl felt nord	-16 500	0	0	0
Aggregat- Rådhus II (Ventilasjonsaggregat)	-1 500	0	0	0
Hardbruks hus	0	-3 000	0	0
Sortland Barneskole NY				-2000
Sortland Barneskole - Renovering (Ny post)	2 000	2000	2000	2000
Modulbygg Sortland barneskole (NY post)	17 000	0	0	0

SUM ENDRING PR ÅR	**-12 900**	**292 450**	**1 100**	**-264 800**
SUM ENDRING TOTAL OVER 4-ÅRS PERIODEN	**15 850**			

Endringene kommenteres som følger:

- **Biler**
    - Biler Hjemmetjenester. 4,8 mill i 2024 og 1,2 mill i 2025 fjernes.
- Bil Eiendom Park. 0,6 mill i 2023 fjernes
- Bil Eiendomsdrift. 0,4 mill i 2027 fjernes
- VA Kommunaltekniske arbeidsbilder. Fjernes 0,6 mill i 2024 og 0,6 mill i 2025
- Det gjøres utredning for behov og finansiering, herunder muligheter for leasing, for hele bilparken i Sortland Kommune.

- **IT-ramme**
    - 1,25 mill i 2024 – 2026 fjernes.
- Det gjøres utredning av behov og finansiering, herunder muligheter for leasing.

- **Bygg lokasjon Utetjenesten**
    - 4 mill i 2024 fjernes
    - 1 mill i 2027 fjernes
    - Det gjøres en helhet utredning av status kommunale bygg og behov

- **Rådhuset rehabilitering**

- 2,5 mill hvert år 2024 – 2026 fjernes
- Det gjøres en helhet utredning, se forrige punkt.

- **Rådhus II nytt ventilasjonsaggregat**
    - 1,5 mill i 2024 fjernes
    - Se forrige punkt.

- **Hardhus**
    - 3 mill i 2025 fjernes.
    - Se forrige punkt

- **Hall i Lamarka**
- Ny flerbrukshall flyttes frem i tid investeringsbudsjettet slik at den kan realiseres i 2025.

- **Sortland Barneskole**
- Sortland barneskole – modulbygg for kontorarbeidsplasser – 17 millioner – i.h.t forslag fra administrasjonen.

- **Dam i Storvatnet**

- Det settes av midler til ny dam i Storvatnet. 2 mill til prosjektering/anbud i 2024 og 20 mill til realisering i 2025.

- **Bjørklundveien – Vesterveien**

- Flytte frem 1 mill fra 2025 til 2024, slik at det blir total 1,5 mill i 2024
- Flytte frem 28,5 mill fra 2027 til 2025.

- **Vestmarka Næringsområde Nord**
    - 16,5 mill til tomteerverv fjernes. Dette på grunn av manglende avklaringer vedrørende regulering m.m.

- **Gang/sykkelvei Markveien nordre del:**
    - 5 mill i 2024 fjernes.
    - Dette ses i sammenheng med forrige punkt

- **Avløp Blåheiveien**
    - 4,4 mill fjernes i 2026, da dette ses i sammenheng med forrige 2 punkter

- **VA - KDP avløp vannmiljø - separering. avløpsledning:**
- Økes fra 6,2 mill til 9,3 mill hvert år i perioden 2025-2027, slik at det kan skiftes ut 1500 meter ledning pr år, og ikke bare 1000 meter.

- **Sortland Sentrum, renseanlegg og ny utslippsledning** fremskyndes slik at det settes av 7,65 mill i 2025 og 14,15 mill i 2026.

Inndekning for fremskyndelse av investeringer med 2 år

Fremskyndelse av ny Flerbrukshall og sammenkobling Bjørklundveien-Vesterveien gir 2 år (2026 og 2027) med økte renter/avdrag i økonomiplanperioden, anslagsvis 18-20 mill pr år.

Inndekning disse 2 årene skal skje ved flatt kutt i rammene for drift for 2026 og 2027.

Kommunedirektøren må allerede nå starte arbeidet med tilpasning av driften i forhold til dette.

Ordfører Grete Ellingsen hadde invitert gruppelederne fra partiene som ikke er valgt inn i Formannskapet; Rødt, Venstre, MDG og INP til å delta i formannskapets behandling av PS-sak 092/23.
Representantene som møtte; Christoffer Ellingsen (Rødt), Jørn Martinussen (V) og Lasse Marthinussen (INP) tiltrådte møtebordet og ble gitt talerett.
Forslagsrett ble gitt via ordfører.

Kommunedirektør, Rita Johnsen informerte om at Formannskapets medlemmer hadde fått tilgang til tekst og tall til kommunedirektørens forslag til budsjett via lenke til programmet “Framsikt” 10.11.2023.

Kommunalsjef Økonomi og IKT, Johnny Kvalø redegjorde for budsjett 2024 og økonomiplan 2024 - 2027.

(Vedlegg)

Votering:

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag fa Rødt falt;
1 stemme for (1 SV)
8 stemmer mot (5 H, 1 FRP, 1 SP, 1 AP)

Forslag fra Venstre falt enstemmig.

Forslag fra INP enstemmig vedtatt.

Forslag fra AP falt;
2 stemmer for (1 AP, 1 SV)
7 stemmer mot (5 H, 1 FRP, 1 SP)

Forslag fra H, FRP vedtatt;
6 stemmer for (5 H, 1 FRP)
3 stemmer mot (1 SP, 1 AP, 1 SV)

Forslag fra SV falt;
2 stemmer for (1 AP, 1 SV)
7 stemmer mot (5 H, 1 FRP, 1 SP)

Kommunedirektørens innstilling inkl. forslag fra INP og H/FRP enstemmig vedtatt.

FS - vedtak:

1. Kommunestyret vedtar Budsjett 2024 og økonomiplan 2024 – 2027 med de mål, rammer og tiltak som fremkommer for den enkelte sektor. Økonomiplanens første år utgjør kommunens årsbudsjett for 2024.
2. Kommunestyret viderefører vedtatte handlingsregler for 2024. Kommunedirektøren utarbeider nye handlingsregler innen mai 2024 for økonomiplanperioden 2024-2027.
3. Driftsbudsjettet vedtas i henhold til «bevilgningsoversikt drift» §5-4 første og andre ledd.
4. Investeringsbudsjettet vedtas i henhold til «bevilgningsoversikt investering» §5-5 første og andre ledd.
5. Lånerammen for investeringer settes for 2024 til 221,624 MNOK. I tillegg tas det opp 30 MNOK i startlån hos Husbanken - til videre utlån, jfr punkt 19. Låneopptak for investeringer i varige driftsmidler for resten av økonomiplanperioden settes til 86,38 MNOK i 2025, 46,98 MNOK i 2026 og 229,18 MNOK i 2027
6. Inntekt og formueskatt settes til maksimal sats i henhold til Stortingets vedtak.
7. I medhold til lov om eigedomsskatt til kommunane (eigedomsskattelova) §§ 2 og 3 skal følgende utskrivningsalternativ benyttes for skatteåret 2024:
Eiendomsskattesatsen utskrives med 4 ‰ for bolig- og fritidseiendom og 7 ‰ for alle andre eiendommer i henhold til eiendomsskattelovens § 2 og 3. Bunnfradrag for godkjente bolig og fritidseiendommer settes til kr. 0.
a. Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med 4 syvendedel i 2024 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første pkt.). Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget skal være 7 ‰.
b. Eiendomsskatt skrives ut i henhold til vedtatte eiendomsskattevedtekter.
c. Eiendomsskatt forfaller til betaling med samme terminer som øvrige kommunale avgifter.
d. Etter eiendomsskatteloven § 7a skal det innvilges fritak for eiendomsskatt for så vidt gjelder private barnehager og skoler, som ikke driver på kommersielt grunnlag. Videre kan

eiendommer som eies av stiftelser eller organisasjoner, som ivaretar kommunens gavn eller tarv og som ikke driver på kommersielt grunnlag, herunder bygdehus og idrettsanlegg
som er åpne for alle, av kommunestyret innvilges fritak for eiendomsskatt.
e. For skatteåret 2024 skal det gis fritak for eiendom iht. eiendomsskatteloven § 7 bokstav a) for Kulturfabrikken Eiendom AS – gnr. 15 bnr. 31 seksjon 1, 6 og 7.
f. For 2024 gjennomføres en kontormessig oppjustering av gjeldende takster (i henhold til Eiendomsskattelovens § 8A-4).
8. Budsjett 2024 for Kulturfabrikken Sortland KF vedtas med en overføring fra kommunen på 25,46 MNOK.
9. Nye gebyr- og betalingssatser for pleie og omsorg i 2024 vedtas i henhold til følgende satser:

Prisliste omsorgstjenester Sortland kommune		**2024**	**Endring i %**
Middag, kaffe transport og aktivitetstilbud	pr dag	**219**	5 %
Kost Bokollektiv: Helpensjon	**pr mnd**	**6359**	5 %
Hjemmehjelp			
Abonnement 0 - 2 G - Statens maks-sats, p.t.	**Pr mnd**		Statens minstesats
Abonnement 2 - 3 G	**Pr mnd**	**853**	
Abonnement 3 -4 G	**Pr mnd**	**1552**	
Abonnement 4 - 5 G	**Pr mnd**	**2216**	
Abonnement over 5 G	**Pr mnd**	**2688**	
Selvkost	**pr time**	**368**	
Trygghetsalarm	**pr mnd**	**145**	
Installering av trygghetsalarm		**305**	
Korttidsopphold institusjon			Statens minstesats
Dag-nattopphold instutusjon	**pr dag/natt**		Statens minstesats
Fellesutgifter Sjøgata Bofellesskap	**pr mnd**	**158**	

10. Priser på kommunale tjenester som endres fra 01.01.24:
a. Vanngebyr reduseres med 3,4 %
b. Avløpsgebyr reduseres med 14,7 %
c. Feiegebyr økes med 16,0 %
d. Ikke regulerte betalingssatser for tekniske tjenester fremlegges i egen sak.
e. Gebyr for etablererprøve fastsettes til maksbeløp.
11. Kommunestyret vedtar for 2024 et tilskudd på 7,83 MNOK til Den Norske kirke v/Sortland kirkekontor inkl. kommunal tjenesteyting.
12. Kommunestyret vedtar for 2024 et tilskudd på 1,4 MNOK til Vesterålrådet
13. Kommunestyret vedtar for 2024 et tilskudd på 0,5 MNOK til RKK.
14. Kommunestyret vedtar for 2024 et tilskudd på 4 MNOK til PPD.
15. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta nødvendige budsjettekniske tilpasninger og pensjonsjusteringer.
16. Kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å fordele budsjett på ansvars- og artsnivå innenfor rammene.
17. Enkeltvedtak som fattes i løpet av 2024 som medfører budsjettmessige konsekvenser for 2024-2027 skal også inneholde et oppdatert handlingsprogram med saldering for hele økonomiplanperioden.
18. Sortland kommune vedtar økt bosetting av 200 flyktninger i 2024, det bosettes ingen enslige mindreårig under 15 år.
19. Lånerammen på startlånsmidler fra Husbanken settes til 30 MNOK for 2024.

Verbalforslag fra INP til sak budsjett og økonomiplan

Sortland kommune og de andre kommunene i Vesterålen er hardt rammet av rekrutteringsutfordringer, både for egen del og for øvrige bedrifter i regionen. Dette hemmer vekst og utvikling, og koster

samfunnet store tapte inntekter.

Andre steder i Nord-Norge er det etablert gode digitale oversikter over fordeler og forskjellige muligheter med å bo i regionen, eksempelvis nettsider for:
nyebodo .no (tidligere Bodø i vinden)
moirana .com/no
heilehelgeland .no
En slik digital oversikt vil være av stor nytte både for innbyggerne og for potensielle tilflyttere.

Det vil være svært fordelaktig for Vesterålen om det ble etablert noe lignende (og helst enda bedre) i vår region. Kommuenstreyt ber derfor ordfører om å ta dette videre til Vesterålsrådet for hastebehandling der, slik at vi kan få i gang et samarbeidsprosjekt mellom alle Vesterålskommunene rundt bolyst, rekruttering, omdømmebygging så raskt som mulig. Det vil sannsynligvis være muligheter for tildeling av midler fra NFK, samt aktører som Samfunnsløftet o.l.

Høyre og Frps forslag til budsjett og økonomiplan 2024-2027

1. **Budsjettet skal bygges på disse forutsetningene:**

- *Redusere utenforskap*
- *Sikre de som har minst*
- *Et trygt, varmt og inkluderende Sortland*
- *Det er bedre å bygge barn enn å reparere voksne*
- *Styrke frivilligheten*
- *Utvikle den kommunale organisasjonen*
- *Styrke regionalt samarbeid*
- *Vi skal si ja!*

I en tid med uro og usikkerhet i verden er det viktig å bruke lokaldemokratiet til å skape gode og trygge rammer for alle som bor i Sortland og for alle som ønsker å utvikle Sortland.

Budsjettet for 2024 må avspeile dette og tilpasses slik at vi fanger opp de mange som i det kommende året vil slite med å betale regninger for å kunne ha et trygt og godt liv.

1. **Kommunens tjenesteområder**

Dette budsjettforslaget følger disposisjonen til kommunens tjenesteområder:

- Kommunedirektør
- Oppvekst
- Helse og Omsorg
- Teknisk og Samfunnsutvikling
- Sentrale Poster
- Kulturfabrikken

Nærmere om disse i påfølgende kapitler 3-8.

I kapittel 9 kommer beskrivelse av generelle tiltak.

Til sist, i kapittel 10, kommer oppsummert en samlet oversikt med forslag til endringer i investeringsbudsjettet.

1. **Kommunedirektør**

Prinsipp om åpenhet og klarspråk.

Åpenhet i kommunale foretak, politiske møter og kontrollutvalget: Møter skal streames og sakspapirer skal være offentlig tilgjengelige. Kommunen innfører prinsippet om klarspråk/enklere språk i all saksbehandling og kommunikasjon med innbyggere/næringsliv.

Organisering

Enheten *Samfunnsutvikling* flyttes fra «Teknisk» til staben til Kommunedirektøren sammen med *Næring* for å sikre nærheten til øverste administrative og politiske ledelse. Nærmere om Samfunnsutvikling i kapittel 6. Kommunedirektøren bør vurdere styrking av staben på Samfunnsutvikling/Næring innenfor rammen.

Fremtidige ansettelser av ledere

Kommunestyret skal vedta at alle fremtidige lederstillinger skal være på åremål på 6 år, det vil si at fremtidige ansettelser av kommunedirektør og kommunalsjefer skal lyses ut på åremål.

Kjøp av tjenester

Kjøp av tjenester utenfor den kommunale organisasjonen og offentlige eide organisasjoner legges frem for politisk behandling i formannskapet. Det samme gjelder retningslinjer for bruk av incentiver om å dekke pendlerbolig eller andre ordninger som måtte tas i bruk for å skaffe nødvendig arbeidskraft.

Visit Vesterålen

Visit Vesterålen – avtalen forlenges med 1 år og dekkes under budsjettramme Kommunedirektør. Det står i Strategisk Næringsplan for Sortland: Samarbeide med Visit Vesterålen AS. 01.01.2021 ble Visit Vesterålen fisjonert ut fra det interkommunale regionrådet, til å bli et selvstendig aksjeselskap. Sortland kommune er deleier av Visit Vesterålen AS, og skal arbeide aktivt for å sikre Visit Vesterålen AS et tydelig mandat og en bærekraft forretningsmodell som muliggjør at de kan fronte destinasjonen Vesterålen i våre definerte markeder.

1. **Oppvekst**

Innenfor rammene til oppvekst skal:

- Tilskuddet til PPD økes slik at det matcher det økende behovet for tjenester fra PPD til skoler og barnehager i Sortland.
- Åpent basseng i sommerferien gjennomføres.
- Det fremmes til politisk behandling plan for styring av alle sektorene innenfor NAV og barnevern.
- Det skal lage en handlingsplan for å redusere utenforskap- hele veien fra barnehage til høyere utdanning
- Arbeide for å øke andelen barn med minoritetsbakgrunn som går i barnehagen slik at Sortland ligger over landsgjennomsnittet.
- Det tidligere vedtatte «juletilskuddet» økes og NAV bes lage en innretning på dette som sikrer intensjonen fra kommunestyret i pkt 1.

Ny flerbrukshall

Ny flerbrukshall flyttes frem i investeringsbudsjettet slik at den kan realiseres i 2025.

Modulbygg Sortland Barneskole

Det settes av 17 millioner kroner til investering i modulbygg for kontorarbeidsplasser ved Sortland Barneskole i 2024 i henhold til forslag fra administrasjonen.

Sortland barneskole - Renovering:

I henhold til enstemmig vedtak i kommunestyret i sak 043/23 den 21.06.2023 settes det av 2 mill årlig i 2024, 2025 og 2026 til tiltak beskrevet i denne saken. I tillegg skal avsatte 2 millioner i 2027 for «Sortland Barneskole NY» benyttes til renovering. Total investeringsramme for renovering blir da 8 mill.

I saksutredningen er de beskrevne tiltak for renovering som skal sikre en forsvarlig drift de nærmeste 10 år beskrevet slik (modulbygg for kontorarbeidsplasser unntatt):

- Skifte av begge ytterdørene i Bygg B, 0,3 mill
- Nye inngangspartier/dører mot vest og øst i bygg A, 1,5 mill
- Skifte takplater mot nord-vest i bygg A: 0,1 mill
- Utbedring lekkasje avløp bygg B 0,15 mill
- Skifte varmtvannsbereder bygg A 0,1 mill
- Tiltak for legionalle sikring 0,25 mill
- Bygge nye toaletter mellom bygg B og bygg C 0,8 mill
- Skifte av vinduer øst fasade bygg B 0,3 mill
- Skifte punkterte vinduer bygg A 0,3 mill
- Skifte av ventilasjonskanaler bygg B 1 mill
- Skifte gammel belysningsutstyr 1,5 mill
- Skifte gamle kabler 0,735 mill
- Hovedfordeling bygg A 0,5 mill
- Utredning heis bygg B 0,1 mill
- SUM 7.135 mill

Administrasjonen fremlegger snarest en gjennomføringsplan for disse tiltakene for Formannskapet. Det skal prioriteres i tid de tiltak som har størst effekt for elevene. FAU ved Sortland Barneskole skal konsulteres.

Som en del av «Utredning Heis Bygg B», skal det gjøres en total vurdering av universell utforming, herunder tilgjengeligheten for rullestolbrukere, ved Sortland Barneskole

<u>Utredning gratis sommerskole</u>
Det skal utredes gratis sommerskole med skyss til de som ønsker det

<u>Tilskudd Blåbyhallen</u>
Tilskudd til Blåbyhallen – Sortland Idretts og Fritidspark indeksreguleres med utgangspunkt i 2013. Dekkes av samme ramme som er i dag.

<u>Ordningen med gratis halleie</u>
I de siste årene har Sortland kommune vedtatt at det skal være gratis halleie i Blåbyhallen, denne fortutsettes videreført innenfor rammen.

<u>Modell: Fra utenforskap til ungt innenforskap</u>
Sortland kommune ser på muligheten for å samarbeide med Sortland Arbeidssenter AS (SA AS)

Unge som ikke er i arbeid eller utdanning er et alvorlig samfunnsproblem og må tas tak i.
Det ses på en mulig samarbeidsavtale mellom SK NAV og Sortland Arbeidssenter AS (SA AS) om et prosjekt knyttet til dette. SA AS har fasilitetene, kompetansen og også kontaktene i arbeidsmarkedet som vil kunne gi gode resultater for en relativt rimelig innsats for å få unge utenfor innenfor. Det kommunalt heleide selskapet har god kontakt og et samarbeid med GAIA Vesterålen og deres arbeid med kunnskapsrik digital ungdom som er der gjennom tiltaket arbeidsforberedende trening (AFT). I et trekantsamarbeidet mellom GAIA, NAV og Sortland Arbeidssenter eksisterer det allerede i dag et svært fruktbart samarbeid som gir gode resultater.

Modellen som det vises til her kan også benyttes i andre bransjer, bransjeorganisasjoner, bedrifter, opplæringskontor etc. For eksempel når det er mangel på håndverkere som rørleggere, kan SA AS finne en ungdom som har interesse for dette håndverket, og samarbeide med en rørleggerbedrift, rørleggerorganisasjon og et opplæringskontor. Deltakerne kan også arbeide med arbeidsforberedende trening i SA AS interne tjenester som vaskeri, jobbfrukt, transport, brukthandel og kantine.

Ved å inngå en samarbeidsavtale, kan Sortland kommune støtte prosjektet, som jobber for å avskaffe og finne varige løsninger for arbeid med ungt utenforskap. Samarbeidspartnere kan være Ungdomsskolen, Videregående skoler, Opplæringskontor, PPD-tjenesten og NAV Sortland. Et slikt prosjektet vil utgjøre ca. 1.200.000 kr. i året.

Eventuelt avtale dekkes over rammen til NAV Sortland. Det rapporteres tilbake til formannskapet på utviklingen i saken.

1. **Helse og omsorg**

Mat til hjemmeboende
En rapport av Oslo Economics for Virke viser betydelige variasjoner i mattilbudet til eldre, både når det kommer til kvalitet, måltidsrytme og hjemmelevering i Norge.

I budsjettvedtak for 2020 vedtok kommunestyret i Sortland å avvikle ordningen med at kommunens institusjonskjøkken skulle produsere og pakke porsjonspakker for salg til hjemmeboende.

Det er mange eldre hjemmeboende i Sortland som har behov for et tilbud om næringsrik mat levert hjem. En slik ordning i Sortland, vil ha stor betydning for manges hverdag, helse og livskvalitet. Det er en ordning som underbygger det samfunnet vi ønsker å utvikle med et Sortland som er raust, bærekraftig og attraktivt.
Ordningen med mat til hjemmeboende eldre/uføre/mennesker med nedsatt funksjonsevne gjeninnføres slik at kommunes institusjonskjøkken produserer slik man gjorde frem til og med 2020. Kommunen tar kontakt med Frivilligsentralen og/eller andre frivillige organisasjoner for å undersøke muligheten for at distribusjon av mat kan skje gjennom et samarbeid. Det inviteres til åpent møte der brukere, pårørende og frivilligheten kan medvirke til en god ordning og til at den enkelte skal ha valgmuligheter når det gjelder ernæring og kosthold. Ordningen med at en butikk i Sortland leverer varer fortsetter og ses på som et supplement og en valgmulighet til de som måtte ønske det.
Kommunen tar initiativ til et utviklingsprosjekt for god ernæring med utgangspunkt i lokal matproduksjon. Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Nordland kan kontaktes.

Tiltaket dekkes over rammen til Helse og Omsorg

Psykiatri
Det legges frem en plan for rus og psykiatritjenesten. Det utredes mulighet for om det finnes et sted for overnatting/kortvarige opphold.

Kommunen melder sin interesse og søker på mulige piloter for samhandling mellom spesialist og kommunehelsetjeneste innenfor Helse Nord RHF/Nordlandssykehuset eller andre statlige aktører.
Det er bedre å bygge barn enn å reparere voksne

Psykisk helsestasjon for barn og unge
Det utredes at barn og ungdom også får et psykiatritilbud. Det er ikke tilfredsstillende at barn og unge ikke har et psykolog/psykiatritilbud som gjør at de kan bli friske eller få hjelp i kommunen – før de blir så syke at de må henvises til sykehuset/BUP. Det finnes flere gode eksempler på hvordan kommuner har bygget opp slike tilbud og det vises til Stjørdal kommune som gjør det slik; https://www

.stjordal.kommune.no/tjenester/helse-omsorg-og-sosiale-tjenester/helsetjenester/psykisk-helse/psykisk-helse-for-barn-og-unge/
Det skal også søkes på følgende pilot innenfor barne- og ungdomspsykiatri;

- Pilot på ungdomspsykiatri (Utrede og pilotere integrert ungdomstjeneste på ett nivå for unge med psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer, og som inkluderer samarbeid med barnevern og Arbeids- og velferdsetaten
- Meld. St. 23 (2022–2023) - regjeringen.no

Helsehus

Det skal utredes Helsehus som samler de kommunale tjenestene som har særlig nytte av samhandling med tjenester knyttet til spesialisthelsetjenesten og sykehuset. Det ses på mulighet for korttidsplasser for heldøgns behandling og omsorg som kan tjene alle kommunene i regionen. Det vurderes samlokalisering med et legesenter, fysio- og ergoterapitjeneste, hverdagsrehabilitering, friskliv og mestring og lokaler for andre tverrfaglige team.

Vi vil utrede muligheter for interkommunal akutt døgnplass. Tanken er å ha en plass til dem som er for "frisk" til å legges inn på sykehus, men for dårlig til å være hjemme. Dette vil avlaste kapasiteten på sykehus, og de få korttidsplassene kommunen har. Korttidsplasser som ikke har kapasitet for å ta imot utskrevne pasienter, medfører økte liggedøgn på sykehus også, og kommunen faktureres for dette.

Kommunedirektøren bes komme tilbake snarest med et forslag til tidslinje for gjennomføring og innhold av helsehus.

Støttekontakter og BPA

Sortland kommune vedtok i sak 054/23 kommunestyret 22.06.2023 «Fritt Brukervalg for området Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA)». Kommunestyret er svært positive til dette, men vil justere kommunestyrevedtaket som følger: *For å sikre tilstrekkelig valgfrihet for brukerne skal det være mulig for kommunen å inngå konsesjonskontrakter med inntil 12 private firma eller ideelle organisasjoner. Videre skal kommunedirektørens forslag til konkurransegrunnlag fremlegges til politisk behandling i kommunestyret.*
Det legges frem en sak for formannskapet med drøftelse av støttekontaktordningen i Sortland og hvilken modell vi bør ha for å rekruttere flere støttekontakter. Det settes som et mål for 2024 at alle som trenger en støttekontakt skal få det.
Bestilling om boliger til unge med særskilte behov og rus/psykiatri som er gått til Boligstiftelsen- og kommunedirektøren bes sikre at det medvirkning og involvering av brukergrupper, ansatte og organisasjoner bestillingen iverksettes. Det legges opp til informasjonsmøter som er åpne for alle.

Sykehjemsplasser

Bygging av nytt sykehjem er endelig i gang. Etter opprinnelig plan er det nye sykehjemmet 2 år forsinket. Det nye sykehjemmet vil ha 13 nye plasser i forhold til dagens antall sykehjemsplasser og det legges til grunn at de skal være innflyttingsklart i løpet av 2025.
Allerede i dag ser vi at det er et stort press på, og etterspørsel etter sykehjemsplasser, dagtilbud og ikke minst på hjemmetjenesten, i tillegg til store utfordringer med å skaffe nok personell. For å ha tilstrekkelig og gode nok helse- og omsorgstilbud i kommunen, må vi tenke nytt og bygge opp tjenestene i takt med utviklingen både før, under og etter nytt sykehjem står ferdig.

Vi ber om at det legges frem en fremtidsplan for hvordan kommunen vil takle denne utfordringen, som blant annet skal inneholde følgende

- Utredning av etterbruk av de sykehjemsplassene som blir flyttet inn i nytt sykehjem. Dette gjelder også der kommunen leier gjennom Sortland Boligstiftelse.
- Bruk av digitale hjelpemidler/hjemmeoppfølging
- Forebyggende tiltak i forhold til eldre
- Dagtilbud

- Institusjonsplasser

Saken legges frem for kommunestyret så snart som mulig og senest innen juni 2024.

Utskrivningsklare pasienter
Det rapporteres fremover i hvert formannskapsmøte på status på antall «overliggere» og utskrivningsklare pasienter.

Unge med funksjonshemning
Kommunestyret ber om sak med status for

- Hvordan Sortland kommune følger opp likeverdsreformen for unge funksjonshemmede.
- Hvilke støttegrupper kommunen, har og at det tas initiativ til å opprette en støttegruppe for barn og unge som har søsken med funksjonshemmede
- Hvilke dagtilbud kommunen har for funksjonshemmede

Bofellesskap med fellesareal er den dominerende boformen for funksjonshemmede i Sortland kommune. Nasjonalt eier 80 prosent av majoritetsbefolkningen bolig samtidig som anslagsvis 10 prosent av personer med funksjonshemmede er boligeiere.

Mangel på boliger og botilbud, noe som fører til at mange bor hjemme lenge og derfor ikke kan leve selvstendige liv. I Sortland skal det legges til rette for at unge funksjonshemmende med familie kan få bo hjemme.

For å få flere til å bli boligeiere er det viktig at kommunen ser på alternativer som kan bidra til dette. Personer med funksjonshemning skal prioriteres i tildelingen av startlån i kommunen.

Tjenestekontoret
Det legges frem sak for formannskapet om rutiner for kontakt mellom Sortland kommune og sykehuset ved utskriving av pasienter fra sykehuset.

Styrke frivilligheten
Det settes av 1 millioner hvert år i økonomiplanperioden til å styrke frivilligheten. Dette dekkes av drift via rammen til Helse og Omsorg.

1. **Teknisk og samfunnsutvikling**

Organisering:

Kommunestyret ber om en sak rundt en helhetlig vurdering av «Teknisk og Samfunnsutvikling» som også belyser dersom;

- Området samfunnsutvikling legges inn under kommunedirektør sammen med næring.
- Plan, byggesak, geodata og naturforvaltning etableres som en egen avdeling med egen kommunalsjef.
- Gjenstående del av «Teknisk» består av
    - Kommunalteknikk (vei/gatelys/vannforsyning/avløp/feiing)
    - Utbygning
    - Eiendom

Saken legges frem for ADMU, før politisk behandling.

Plan, byggesak, geodata og naturforvaltning

- Det bestilles en forvaltningsrevisjon der Sortland kommune sin byggesaksbehandling blir revidert for at ansatte og innbyggere skal få en velfungerende byggesaksbehandling.
- Det settes ned en prosjekt/arbeidsgruppe med politisk deltakelse som har som mål at Sortland kommune skal bli en servicevennlig kommune i plan – og byggesaker. Det skal utarbeides en kvalitets-/servicegaranti for kommunal saksbehandling.
- Det skal undersøkes muligheten for etablering av et interkommunalt kontor for plan- og byggesak. Sortland tar initiativ til at det startes opp sonderinger med de andre Vesterålskommunene om opprettelse av et interkommunalt samarbeid på plansiden og/eller gjennom Vesterålsrådet.
- Arbeidet med revisjon av byplanen skal igangsettes så snart som mulig i 2024. Det skal gjøres innkjøp av tjenester for å gjennomføre denne hvis det ikke er kapasitet i egen organisasjon.

Utbygning

Kommestyret skal så snart som mulig i 2024 vedta et reglement eller en forskrift om prinsipper for inngåelse av utbyggingsavtaler i Sortland. Dette for å sikre forutsigbarhet og likebehandling av alle aktører.

Utbygningsavtaler skal brukes for å stimulere til bolig- og næringsutvikling

Veier

- Ferdigstilling Bjørklundveien: prosjektet løftes til planutvalget som blir styringsgruppe for koordinering og rapportering knyttet til
    - Krysset Bjørklundveien – Vesterålsgata
    - Sammenkobling Bjørklundveien.
    - Det bør gjøres et felles anbud på disse to prosjektene, og det settes av midler til prosjektering og anbudsgjennomføring i 2024, prosess med ekspropriasjon m.m. må prioriteres igangsatt. Det settes av midler til gjennomføring av investeringa i 2025-26.

Gatelys

- Det utredes kostnader ved å drifte gatelys/veier som tidligere var kommunale og nå er tilbakeført til private i Sortland. Saken legges frem i løpet av 1. kvartal 2024.
- Det er i dag et mål at det til enhver tid skal være lys i 95 % av alle lysarmaturer. Enkeltlyspunkter utbedres kun der dette kan skje i tilknytning til utbedring av andre, nærliggende utbedringer, eller der hvor manglende lys i ett enkelt punkt kan gi en betydelig redusert trafikksikkerhet. Dersom hele soner faller ut gis dette prioritet for utbedring.
- Det innføres et tilleggsprinsipp om at enkeltlys prioriteres utbedret dersom det er i tilknytning til offentlig tilgjengelige anlegg for eksempel ballbinger eller idrettsanlegg som brukes av barn og unge.

Vannforsyning

- Demning Storvatnet:

Det settes av midler i investeringsbudsjettet til prosjektering og anbud og gjennomføring av demning i 2024 i tråd med vedtatt Hovedplan vann. Prosjektet skal også sikre at det etableres ekstra vannledning fra Evatnet ned til renseanlegget, slik at Evatnet kan kobles på dersom det er behov. Det skal også

vurderes behov for ytterligere sikringstiltak mot bilveien. Gjennomføringen av bygging av ny dam gjøres senest i 2025..
Arbeidet med revisjon av hovedplan vann påbegynnes ikke/stoppes.

Avløp

I tråd med enstemmig vedtak i kommunestyret 15.12.2022 om endringer i forslaget til kommuneplan for avløp og vannmiljø for 2023-2035 gjøres følgende endringer i forslag til økonomiplan for 2024-2027:

- VA - KDP avløp vannmiljø - sep. avløpsledning: Økes fra 6,3 mill til 9,3 mill hvert år i perioden 2025-2027, slik at det kan skiftes ut 1500 meter ledning pr år, og ikke bare 1000 meter.
- Sortland Sentrum, renseanlegg og ny utslippsledning fremskyndes slik at det settes av 7,65 mill i 2025 og 14,15 mill i 2026.

Ingen utbyggingsprosjekter i Sortland skal settes på vent på grunn av manglende kommunal infrastruktur på avløp og renseanlegg.

Vedtatt Kommuneplan for avløp og vannmiljø for 2023 – 2035 skal gjøres tilgjengelig på Sortland Kommune sine nettsider. Det skal fremlegges snarlig i 2024 sak for Formannskapet med orientering om status i arbeidet med å realisere planen.

Samfunnsutvikling

- All utvikling av eiendom skal være en del av samfunnsutvikling. *Eksempel: Nortura, Skytterhaugen, Gamle Brannstasjon og Bankplassen.*
- Det fremlegges oversikt over eksisterende ubebygde arealer eiet av Sortland Kommune som er regulert til, i gang med regulering til, eller satt av i byplan og/eller arealplan, til boligformål eller næringsformål i Sortland Kommune. Det legges også frem oversikt over hvilke områder kommunen har forsøkt å forhandle seg til jf. Sak om utbygging i Prestdalen.
- Hele eller deler av Skytterhaugen legges ut for salg. Det inviteres til en konkurranse mellom utbyggere som ivaretar nærmere definerte målsettinger for Sortland kommune for eksempel eneboligtomter, og boliger med ulik størrelse og behov.
- Det legges fram en sak for kommunestyret med forslag til hvordan kommunen skal legge til rette i samarbeid med offentlige og private aktører for ulike boligkjøpermodeller for at flere innbyggere skal kunne eie egen bolig, herunder konsept med «fra leie til eie».
- Det skal aktivt legges føringer for arbeidet med revisjon av byplan slik at kommunens mål for samfunnsutvikling kan nås. I dette skal det være vurderinger rundt den boligsosiale planen for Sortland, samt behov for flere eneboligtomter i Sortland.
- Det skal fremlegges en vurdering om det også bør gjennomføres revisjon av arealplan for spredtbygde strøk med oppstart i løpet av 2024. Vurdering av mulighetsrommet rundt fradelingsreglene skal også ses på i denne sammenhengen.
- Parkeringshus- tidligere vedtak skal følges opp og gjennomføres som et prosjekt under samfunnsutvikling. Det ses på mulighet for at en av kommunens eiendommer i sentrum stilles til disposisjon/selges med en klausul om at x antall gratis parkeringsplasser (korttid) gjøres tilgjengelig.
- Det fremmes sak om næringsutvikling innen landbruk, og realisere vedtatt næringsplan med nydyrkingsfond, samt kartlegging av mulig dyrkbar jord.
- Ta initiativ til ny Kystvaktstudie jf; Rapporter, tema- og strategiplaner - Sortland kommune
- Vesterålsgata: Det skal vurderes om det bør utarbeides reguleringsplan for Vesterålsgata. Det skal kartlegges behov og jobbe frem en helhetlig plan for koordinering mellom kommunale og fylkeskommunale behov, utbedringer og utbygginger.
- Prosjekt nytt havneavsnitt styres og drives frem av Sortland kommune og formannskapet er styringsgruppe. Kommunedirektøren legger frem forslag til prosjekt fra planlegging til gjennomføring og ferdigstillelse, innen januar 2024.
- Der skal fremlegges oversikt Sortland Kommune sine ulike beredskapsordninger i forhold til krig/terror/naturkatastrofer. Det skal gis statusrapport i forhold til tilfluktsrom og nye krav. Det skal redegjøres for hvilke krav som er i forhold til øvelser.

- Sortland kommune tilrettelegger for kontorplasser for de som har bosted Sortland og arbeidsgiver utenfor kommunen. Som ledd i å gjøre Sortland enda mere attraktivt for ny bosetting, og som regionsenterkommune i midten av Vesterålen legges det til rette for et slikt tilbud som en prøveordning i 3 år. Kommunen går ut i markedet og ser etter egnede lokaler for 7-8 kontorplasser med tilgang til strøm/wifi og annet. Kostnadene ved etablering dekkes innenfor næringsfondet.
- Under næringssjefen opprettes et fond med formål å redusere utenforskap ved å støtte etableringer eller tiltak til *ikke-kommersielle* aktiviteter for barn og ungdom.
- Fond som i dag heter Næringsfond 2011-2012 på kr. 1 580 000 brukes til dette og benevnes Ungdomsfondet. Eksempler på tiltak som kan be om støtte kan være mekkeklubb, snekkerklubb eller motorsportbane.
- Ungdomsrådet brukes aktivt som kommunes høringsorgan på alle saker som omhandler miljø og klima.
- Det utredes en ordning for forskuttering av spillemidler, slik at organisasjoner som er registrert i Sortland kommune og som har en godkjent spillemiddelsøknad uten å ha fått tildelt spillemidler fra fylkeskommunen og har foretatt byggestart på et prosjekt, kan søke midler fra ordningen. Dette ses på i sammenheng med utredning av hvordan og hvor i den kommunale organisasjonen arbeidet med spillemidler skal ligge. Kommunen bør ha idrettsrådgivere som kan gi veiledning og drøfting av planer om nærmiljøanlegg og ordinære anlegg.

LANDBRUK

- Landbruk. Antall bruk i Sortland har gått ned fra 101 i 2002 til 64 i 2022. Det bestilles en sak med vurdering av et næringsfond for landbruket som landbrukskontoret forvalter på innspill fra næringa. Det kan rulleres fra år til år hva som prioriteres. Det kan brukes til for eksempel små miljøtiltak, - unge bønder som ønsker å etablere seg (som sliter med egenkapital) -rentestøtte på lån, utmarksgjerder etc. Det legges frem en plan for realisering av den delen av strategisk næringsplan for Sortland som gjelder landbruk. Vurdere muligheten for å etablere et nydyrkingsfond.
- Dyrking av ny mark er et viktig bidrag til å øke ressursgrunnlaget for kommunens bønder. Dette er kapitalkrevende oppgave. Det skal derfor arbeides for å se på om det kan etableres et nydyrkingsfond som kan gi støtte til nydyrkingsprosjekter. I dette ligger også konkret rådgivning på å planlegge og gjennomføre nydyrkingsprosjekter. I nydyrkingssatsingen ligger også en tanke om å se på hvordan myrområder kan benyttes til dette formålet, innenfor det lovverket og føringene som kommer fra sentralt hold. Spesielt må dette sees om myr som fjernes ved utbygging av bolig- og næringsområder, kan nydyrkes oppå eksisterende myr i landbruksområder. Kommunen tar kontakt med næringa for nærmere innretning på arbeidet.

Det legges frem en plan for hvordan kommunen aktiv og bevisst sørger for å stille krav om reetablering av matjord ved reguleringsendringer Som en kommune i vekst vil man oppleve et press på arealer. Kommunen skal føre en tydelig praksis på å kreve reetablering av matjord ved reguleringsendringer hvor arealformålet endres. I dette ligger også å føre en aktiv kontroll over bruken av landbruksarealer, slik at de ikke bygges ned over tid gjennom inaktivitet.

Strategi for Kleiva naturbruksskole skal forankres politisk. Inkubator-satsing innenfor grensesnittet blå/grønn-næring Vesterålen er en stor region både hva gjelder grønn og blå næring. På Sortland videregående skole, avdeling Kleiva, tilbys studieretninger innenfor begge feltene. I den moderne sirkulærøkonomien ligger det mange muligheter for synergier mellom grønn og blå næring. Det skal derfor tas et strategisk grep om å om mulig etablere en inkubator-satsing (eller lignende) for nye forretningsideer i dette grensesnittet, med et nasjonalt nedslagsfelt. VGS-tilbudet ved Sortland videregående skole, avdeling Kleiva, har i flere omganger vært foreslått nedlagt. For næringen lokalt er det av stor betydning at dette videreføres, både med hensyn til rekruttering/generasjonsskifter, men også for å beholde og utvikle kompetansemiljøet. Kommunen må arbeide aktivt politisk for å påvirke beslutningstakere til å videreutvikle skolen.

<u>Eiendom:</u>

- Det gjøres en utredning med vurdering om etablering av et kommunalt foretak for forvaltning og drift av kommunal eiendomsmasse. Arbeidet starter i 2024 med sikte på å ha det klart til drift fra 01.01.26. Det vurderes om det er mest hensiktsmessig å etablere et helt nytt KF, og/eller om Sortland Boligstiftelse skal inngå i et slikt kommunalt foretak jfr. Lov om stiftelser kap. 6A. Dagens drift av Blåbyhallen og drift av ny Flerbrukshall skal inngå i vurderingen.

1. **Sentrale poster**

1. **Kulturfabrikken KF**

Rammen til Kulturfabrikken KF økes med kr. 600 000 kroner samt 520 000 til øremerkede prosjekter.

Inndekning for 1.120.000, - skjer ved at de 4 rammenivåene i kommunen får et flatt kutt fordelt etter størrelse.

Følgende engangssummer øremerkes slik;

1. *Gjenåpning av Åpen Hall/Åpent Hus: kr 100 000,*

Åpen hall har ikke blitt gjenåpnet etter pandemien. I dialog med Idrettsrådet arbeides det med en ny driftsmodell med fordeling på flere lag og foreninger, samt at det blir gitt et økonomisk bidrag for å arrangere Åpen hall til de lagene som deltar i organiseringen. Modellen baserer seg på å benytte lørdager for å unngå å ta hall-timer fra idrettslagene. For 2024 vil det utgjøre samlet ca. 16 lørdager, basert på ledige lørdager på våren og høsten.

1. *Helårsdrift dirigentressurs demenskor: kr 70 000*

Høsten 2023 har det vært gjennomført en prosjektperiode med tilbud om demenskor i samarbeid med Sortland Frivilligsentral og Helse- og omsorg i Sortland kommune. Prosjektperioden har gitt god kunnskap om organisering og gjennomføring og kartlegging av medgåtte ressurser.

1. Samarbeidsavtale Gerdas Hus AS – Kulturfabrikken KF - Sortland
Kommune:

Det innvilges kr. 200 000,- til Gerdas Hus – Kunstnerhuset AS for tilrettelegging for studiesenter.

Det inngås samarbeidsavtale mellom Kulturfabrikken Sortland KF, Sortland Kommune og det ideelle selskapet Gerdas Hus - Kunstnerhuset AS. I tillegg til å fremme visuell kunst, skal Gerdas Hus tilrettelegge for lesesal/arbeidsplasser for elever/studenter. Dette tilbudet sammen med bibliotek og undervisningsrom i Kulturfabrikken, vil gi Sortland et Studiesenter tilrettelagt for aktivitet for eksempelvis universiteter.

Avtalen som gjelder 2024 skal være på plass så snart som mulig i 2024, og senest innen 1. mars 2024. I løpet av 2024 skal fremforhandles en langsiktig samarbeidsavtale mellom Gerdas Hus, Kulturfabrikken og kommunen som skal fremlegges for politisk behandling.

1. Lærling i medieteknikk: kr 150 000
Det innvilges kr. 150.000,- til lærling i medieteknikk på Kulturfabrikken

<u>Annet</u>
Kulturfabrikken KF utarbeider forslag til plan for kultursektoren i Sortland kommune og denne behandles i kommunestyret. Planen vedtas innen 2024.

Det vurderes om behandling av spillemidler er en oppgave som tilbakeføres til kommunen og legges sammen med samfunnsutvikling jf. pkt 6 om dette.

1. **Generelt**

Flyktninger

Før det endelig kan tas stilling til om kommunen kan ta imot 200 nye flyktninger legger kommunedirektøren frem en sak for formannskapet med en vurdering av kommunens kapasitet til å gjøre dette. Det inngår i vurderingen hvordan dette vil slå ut med hensyn til tilgjengelighet på utleieboliger, samt husleieutvikling for folk som ønsker å flytte hit og bo her.

Måltall lærlinger:
Ifølge SSB er folketallet i Sortland, 3. kvartal 2023, 10 639 innbyggere. Lærlinger i Sortland kommune i samme tidsrom er 24. Antall lærlinger per 1000 innbyggere 3. kvartal 2023 er 2,25. Lærlingene er fordelt slik:

Barne- og ungdomsarbeiderfaget: 14
Helsearbeiderfaget: 9
IT- driftsfaget: 1

Tilgangen på nye lærlinger, henger blant annet sammen med studietilbudet innen yrkesfag i regionen. Sortland kommune må derfor være tydelig på fremtidsbehovet for studieplasser, overfor blant annet Nordland fylkeskommune. Videre må vi gjøre det vi kan for å motivere flere av våre ungdommer til å velge yrkesfaglig skole, og ansatte til å ta fagbrev på jobb.
Sortland kommune skal jobbe etter en målsetting om å ha minst 2.5 læringer per tusen innbyggere.
Eiendomskatt
Bunnfradraget øker fra kr. 0 til kr. 200 000. Inndekning skjer gjennom flatt kutt i rammene. Det skal arbeides for å redusere eiendomsskatten i perioden 2025-2027.

Handlingsregel for driftsresultat

Nye handlingsregler og måltall for bærekraftig utvikling i planperioden fra og med 2025

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter settes lik anbefaling fra TBU

Måltallet innarbeides i økonomireglementet

Inntekter fra vindkraft, havbruk, grunnrenteskatt og konsesjoner (vann)

Disse inntektene settes av på eget fond som øremerkes nærings- og samfunnsutvikling. Inntektene fra havbruksfond, vindkraft eller vannfall skal også holdes utenom netto driftsresultat for å skape et mest mulig korrekt bilde av driften.

Plan for tilpasning av driften

Kommunedirektørens uttrykte i budsjettforslag for 2023 bekymring for ubalanse i driften; «En del av investeringene vil først påvirke kommunens driftsbudsjett de tre siste årene i planperioden, men også i neste økonomiplanperiode. *Det er imidlertid nødvendig allerede nå å starte arbeidet med å gjøre tilpasninger i driften for å møte økte rente-, avdrags- og driftsutgifter. Det er utarbeidet et grunnlag for et videre arbeid med mål om å redusere årlige driftsutgifter. Arbeidet vil fortsette i 2023 og vil involvere kommunestyret, ledere, ansattes representanter og innbyggere for å finne de riktige tiltakene for en bærekraftig utvikling.»*

Kommunestyret ber kommunedirektøren følge dette opp i 2024.

1. **Endringer i investeringsbudsjettet**

Det gjøres følgende endringer i investeringsbudsjettet I 1000 kroner:

Investering	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Biler - Hjemmetjenesten	-4 800	-1 200	0	0
IT - ramme	-1 250	-1 250	-1 250	0
Bil- /maskinpark - Eiendom Park	0	-600	0	0
Bil - Eiendomsdrift	0	0	0	-400
Biler - VVA KTEK	-750	0	0	0
VA Kommunalteknisk arbeidsbiler	-600	-600	0	0
Bygg - lokasjon utetjenesten	-4 000	0	0	-1 000
Rådhuset - rehabilitering	-2 500	-2 500	-2 500	0
Hall i Lamarka	2 000	248 000	-10 000	-238 000
Vann - damanlegg Storvannet	2 000	20 000	0	0
Avløp renseanlegg Blåheiveien, slamavskiller	0	0	-4 400	0
Separering avløpsledning sentrum		3 100	3 100	3 100
Nytt renseanlegg og avløp, sentrum		7 065	14 150	
Vei - Markveien, nordre del med G/S	-5 000	0	0	0
Bjørklundv - Vesterv sammenkobling	1 000	28 500	0	-28 500
Vestmarka næringsområde - nyetabl felt nord	-16 500	0	0	0
Aggregat- Rådhus II (Ventilasjonsaggregat)	-1 500	0	0	0
Hardbruks hus	0	-3 000	0	0
Sortland Barneskole NY				-2000
Sortland Barneskole - Renovering (Ny post)	2 000	2000	2000	2000
Modulbygg Sortland barneskole (NY post)	17 000	0	0	0
SUM ENDRING PR ÅR	**-12 900**	**292 450**	**1 100**	**-264 800**
SUM ENDRING TOTAL OVER 4-ÅRS PERIODEN	**15 850**			

Endringene kommenteres som følger:

- **Biler**
    - Biler Hjemmetjenester. 4,8 mill i 2024 og 1,2 mill i 2025 fjernes.
- Bil Eiendom Park. 0,6 mill i 2023 fjernes
- Bil Eiendomsdrift. 0,4 mill i 2027 fjernes
- VA Kommunaltekniske arbeidsbilder. Fjernes 0,6 mill i 2024 og 0,6 mill i 2025
- Det gjøres utredning for behov og finansiering, herunder muligheter for leasing, for hele bilparken i Sortland Kommune.

- **IT-ramme**
    - 1,25 mill i 2024 – 2026 fjernes.
- Det gjøres utredning av behov og finansiering, herunder muligheter for leasing.

- **Bygg lokasjon Utetjenesten**
    - 4 mill i 2024 fjernes
    - 1 mill i 2027 fjernes
    - Det gjøres en helhet utredning av status kommunale bygg og behov

- **Rådhuset rehabilitering**

- 2,5 mill hvert år 2024 – 2026 fjernes
- Det gjøres en helhet utredning, se forrige punkt.

- **Rådhus II nytt ventilasjonsaggregat**
    - 1,5 mill i 2024 fjernes
    - Se forrige punkt.

- **Hardhus**
    - 3 mill i 2025 fjernes.
    - Se forrige punkt

- **Hall i Lamarka**
- Ny flerbrukshall flyttes frem i tid investeringsbudsjettet slik at den kan realiseres i 2025.

- **Sortland Barneskole**
- Sortland barneskole – modulbygg for kontorarbeidsplasser – 17 millioner – i.h.t forslag fra administrasjonen.

- **Dam i Storvatnet**
- Det settes av midler til ny dam i Storvatnet. 2 mill til prosjektering/anbud i 2024 og 20 mill til realisering i 2025.

- **Bjørklundveien – Vesterveien**

- Flytte frem 1 mill fra 2025 til 2024, slik at det blir total 1,5 mill i 2024
- Flytte frem 28,5 mill fra 2027 til 2025.

- **Vestmarka Næringsområde Nord**
    - 16,5 mill til tomteerverv fjernes. Dette på grunn av manglende avklaringer vedrørende regulering m.m.

- **Gang/sykkelvei Markveien nordre del:**
    - 5 mill i 2024 fjernes.
    - Dette ses i sammenheng med forrige punkt

- **Avløp Blåheiveien**
    - 4,4 mill fjernes i 2026, da dette ses i sammenheng med forrige 2 punkter

- **VA - KDP avløp vannmiljø - separering. avløpsledning:**
- Økes fra 6,2 mill til 9,3 mill hvert år i perioden 2025-2027, slik at det kan skiftes ut 1500 meter ledning pr år, og ikke bare 1000 meter.

- **Sortland Sentrum, renseanlegg og ny utslippsledning** fremskyndes slik at det settes av 7,65 mill i 2025 og 14,15 mill i 2026.

Inndekning for fremskyndelse av investeringer med 2 år

Fremskyndelse av ny Flerbrukshall og sammenkobling Bjørklundveien-Vesterveien gir 2 år (2026 og 2027) med økte renter/avdrag i økonomiplanperioden, anslagsvis 18-20 mill pr år.

Inndekning disse 2 årene skal skje ved flatt kutt i rammene for drift for 2026 og 2027.

Kommunedirektøren må allerede nå starte arbeidet med tilpasning av driften i forhold til dette.

Driftsutvalget - 037/23

DRU - behandling:

Oversendelsesforslag til Formannskapet fra Rødt, foreslått av Johnny Torgersen, Rødt
Rødts foreløpige innspill til budsjett/økonomiplan 2024- 2028:

Rødt har ikke avslutta sin egen behandling av budsjett og økonomiplan. I driftsutvalget legges derfor fram hva vi så langt har jobbet med og hvilke problemstiller vi er mest opptatt av.

Forebyggende arbeid overfor barn og unge – tiltak mot fattigdom og utenforskap

1. Forebyggende arbeid overfor barn og unge er den beste måten å bygge et framtidig godt samfunn for alle. Plan for dette arbeidet er vedtatt (2023) med en del tiltak der aktiviteter og arenaer for felles samhandling og lavterskel tilbud er viktige element. Slike forhold bygges i samarbeid mellom kommunale ressurser og frivillige idretts- og kulturtiltak. Det vil derfor være gå motsatt vei ved å fjerne det etablerte tilbudet om «gratis halleie» for Blåbyhallen. Dette legges inn med 1.2mill som tidligere.
2. Det bevilges 1 mill til foreløpig mer (udefinerte) tiltak som knyttes til det tverrfaglige arbeidet som er i gang og bør styrkes, knytta til særlig økende rusutfordringer og psykiske plager hos unge ungdommer (også under 16 år).
3. Støtten til Sortland byforening halveres for 2024 (fra 500 000 til 250 000). 250 000 øremerkes barn-/ungdomsarbeid der sikring av god drift ved ungdomsklubben i Sigerfjord skal prioriteres.
   Oppsummert tiltak:
   «Gratis halleie» 1.2 mill + Styrking av ungdomstiltak (unge ungdommer) 1mill + Driftstiltak overfor barn og unge 0,250 mill
   Økte driftsutgifter 2.2mill

Sortland barneskole - investering

1. Det settes umiddelbart i gang arbeidet med tiltak i Sortland barneskole der det prioriteres bedring av arbeidsforhold til ansatte og sanitærforhold for elever. Stipulert kostnadsramme fordelt på 2024 og 2025 13 mill. Dette finansiere med 300 000 i 2024 og 800 000 i 2025 og videre i 2026 og 2027 med ca 1mill fra driftsbudsjettet.
   Oppsummert tiltak lån:
   Økte driftsutgifter (finansiering): 2024: 0,3 mill Økonomiplan 2025 – 2027 sum 2,8 mill

Tiltak i skoler for større voksentetthet, økning av personal
Skoler og barnehager sliter med å holde drift i forhold til personalnormer som også er begrunna med problemer med å skaffe vikarer. Situasjonen vil sannsynligvis bedres dersom grunnbemanning var høyere. Det settes av (foreløpig) 2 mill i 2024 og 2025 som kommunedirektøren fordeler der behov ansees som mest.
Sum 4 mill (2024/2025)

Asfaltering
Det har de siste 3 årene vært avsatt egen økonomi til asfaltering av kommunale veier. Flere steder har dette gitt veier et nødvendig løft. Tiltaket øker attraktiviteten og trivsel i boområdene, reduserer vedlikeholdsutgifter og bedrer trafikksikkerhet.
Økte driftsutgifter 2024: 3 mill

Fortsatt bunnfradag på eiendomsskatten
For 2024 ble det innført bunnfradrag på eiendomsskatten på 0,2 mill. Dette videreføres blant annet som et tiltak for å ikke øke forskjellene mellom folk i samfunnet.
Økte driftsutgifter 2024: 5 mill

Samla driftsutgifter:
2024: 12.5mill
2025: 2.8mill
2026: 1.0mill
2027: 1.0mill

Inndekning:
2024: - Økt anslag skatt/ramme: 6mill
- Redusert aksjekjøp Vesterålskraft (34 mill - 6.5 mill) *
2025: - Økt anslag skatt/ramme 2.8mill
2026: - Økt anslag skatt/ramme 1.0mill
2027: - Økt anslag skatt/ramme 1.0mill

* dette er ikke Rødts endelig stillingtaken til eierandeler i Vesterålskraft. Etter vår oppfatning vil de eierandeler som så langt er mer enn antyda foruten de 35% - altså min 50% i Vesterålen Energi- utgjør mye mer enn resten av 34mill når oppgjøret (renter) til Holmøy er gjort opp. Det innebærer at finansiering av eierprosent over dagens 35% vil måtte vurderes uansett i en helt annen sammenheng og størrelsesorden enn bruk av 34mill.

Vurdering av framtidig forhold mellom Sortland kommune og Sortland boligstiftelse
Det settes i gang et arbeid for å vurdere fordeler og ulemper ved at Sortland kommune helt eller delvis overtar boligmassen fra Sortland boligstiftelse.

Vesterålsgata og forholdet til veieier Nordland fylkeskommune
1. Sortland kommune må intensivere aktiviteten overfor Nordland fylkeskommune for å søke løsninger på trafikkforholdene i Sortland sentrum.
2. Det bør raskt avklares ei fordeling mellom Sortland kommune og fylkeskommunen for ny kryssløsning/rundkjøring ved Vesterålsgata og Bjørklundveien.

Vurdere midlertidig videreføring av sykehjemsplasser ved Håøytunet etter åpning av nytt sykehjem
Med sterk forsinkelse for ferdigstillelse av nytt sykehjem og sterkt økende eldre befolkning, bes det om ei vurdering av muligheten og nødvendigheten av både fysiske og økonomiske forhold for å videreføre alle eller noen av dagens sykehjemsplasser ved Håløytunet etter innflytting i nytt sykehjem. Dette i påvente av byggetrinn 2 ved det nye sykehjemmet.

Alternativ skoledag
Sortland kommune hadde tidligere positiv erfaring med å samle elever i ungdomsskolen med tilbud om en alternativ skolehverdag blant annet med sterkere innslag av mer fysiske aktiviteter. Med blant annet registrer av økende fravær fra skolen, bes det om ei vurdering av mulig innføring av slikt eller andre tiltak.

Sommeråpent SFO
Kommunedirektøren bes utrede sommeråpent SFO og legge dette fra inne 1.kvartal 2024. Her vurderes mulighet for praktisk gjennomføring og økonomiske forhold

Forelde/foresatte fri med lønn på dager der skole (småskoletrinnet) og barnehager har stengt på grunn av planleggingsdager
Kommunedirektøren bes utrede hvilke forhold som må avklart dersom foreldre/foresatte skal få fri med lønn på dager der skoler (småskoletrinnet) og barnehager har stengt på grunn av planlegging eller andre forhold.

Øk mulighet for gjenbruk
Reno Vest åpna en gjenbrukskonteiner på flere lokaliteter på deres anleggsområder i 2023. Dette er et bra tiltak som bør utvides. Sortland kommune ved ordfører bes ta initiativ overfor Reno Vest for å legge til rette for ytterligere mulighet for gjenbruk av materialer/utstyr.

Forslag til vedtak fra Høyre og SP, foreslått av Frank Ludvigsen, Høyre
Driftsutvalget tar saken til orientering.
Tilleggsforslag fra Høyre, foreslått av Ann Cathrin Stafseth, Høyre
Skriftlig vurdering av kapasitet for mottak av flyktninger 2024
Driftsutvalget ber om ei skriftlig vurdering fra administrasjonen rundt kapasiteten til de ulike sektorene i kommunen for å ta imot 200 nye flyktninger i 2024. Denne legges fram for Formannskapet torsdag 30.november 2023.

Kommunalsjef Økonomi og IKT, Johnny Kvalø redegjorde for saken.

(Vedlegg)

Votering:

Forslag fra H/SP enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens innstilling falt enstemmig.

Oversendelsesforslag fra Rødt ble vedtatt;
11 stemmer for (7 H, 1 SP, 1 INP, 1 Rødt, 1 SV)
2 stemme mot (2 AP)

Tilleggsforslag fra Høyre enstemmig vedtatt.

DRU - vedtak:

Driftsutvalget tar saken til orientering.

Rødts foreløpige innspill til budsjett/økonomiplan 2024- 2028:

Rødt har ikke avslutta sin egen behandling av budsjett og økonomiplan. I driftsutvalget legges derfor fram hva vi så langt har jobbet med og hvilke problemstiller vi er mest opptatt av.

Forebyggende arbeid overfor barn og unge – tiltak mot fattigdom og utenforskap

1. Forebyggende arbeid overfor barn og unge er den beste måten å bygge et framtidig godt samfunn for alle. Plan for dette arbeidet er vedtatt (2023) med en del tiltak der aktiviteter og arenaer for felles samhandling og lavterskel tilbud er viktige element. Slike forhold bygges i samarbeid mellom kommunale ressurser og frivillige idretts- og kulturtiltak. Det vil derfor være gå motsatt vei ved å fjerne det etablerte tilbudet om «gratis halleie» for Blåbyhallen. Dette legges inn med 1.2mill som tidligere.
2. Det bevilges 1 mill til foreløpig mer (udefinerte) tiltak som knyttes til det tverrfaglige arbeidet som er i gang og bør styrkes, knytta til særlig økende rusutfordringer og psykiske plager hos unge ungdommer (også under 16 år).
3. Støtten til Sortland byforening halveres for 2024 (fra 500 000 til 250 000). 250 000 øremerkes barn-/ungdomsarbeid der sikring av god drift ved ungdomsklubben i Sigerfjord skal prioriteres.
   Oppsummert tiltak:
   «Gratis halleie» 1.2 mill + Styrking av ungdomstiltak (unge ungdommer) 1mill + Driftstiltak overfor barn og unge 0,250 mill
   Økte driftsutgifter 2.2mill

Sortland barneskole - investering

1. Det settes umiddelbart i gang arbeidet med tiltak i Sortland barneskole der det prioriteres bedring av arbeidsforhold til ansatte og sanitærforhold for elever. Stipulert kostnadsramme fordelt på 2024 og 2025 13 mill. Dette finansiere med 300 000 i 2024 og 800 000 i 2025 og videre i 2026 og 2027 med ca 1mill fra driftsbudsjettet.
   Oppsummert tiltak lån:
   Økte driftsutgifter (finansiering): 2024: 0,3 mill Økonomiplan 2025 – 2027 sum 2,8 mill

Tiltak i skoler for større voksentetthet, økning av personal
Skoler og barnehager sliter med å holde drift i forhold til personalnormer som også er begrunna med problemer med å skaffe vikarer. Situasjonen vil sannsynligvis bedres dersom grunnbemanning var høyere. Det settes av (foreløpig) 2 mill i 2024 og 2025 som kommunedirektøren fordeler der behov ansees som mest.
Sum 4 mill (2024/2025)

Asfaltering
Det har de siste 3 årene vært avsatt egen økonomi til asfaltering av kommunale veier. Flere steder har dette gitt veier et nødvendig løft. Tiltaket øker attraktiviteten og trivsel i boområdene, reduserer vedlikeholdsutgifter og bedrer trafikksikkerhet.
Økte driftsutgifter 2024: 3 mill

Fortsatt bunnfradag på eiendomsskatten
For 2024 ble det innført bunnfradrag på eiendomsskatten på 0,2 mill. Dette videreføres blant annet som et tiltak for å ikke øke forskjellene mellom folk i samfunnet.
Økte driftsutgifter 2024: 5 mill

Samla driftsutgifter:
2024: 12.5mill
2025: 2.8mill
2026: 1.0mill
2027: 1.0mill

Inndekning:
2024: - Økt anslag skatt/ramme: 6mill
- Redusert aksjekjøp Vesterålskraft (34 mill - 6.5 mill) *
2025: - Økt anslag skatt/ramme 2.8mill
2026: - Økt anslag skatt/ramme 1.0mill
2027: - Økt anslag skatt/ramme 1.0mill

* dette er ikke Rødts endelig stillingtaken til eierandeler i Vesterålskraft. Etter vår oppfatning vil de eierandeler som så langt er mer enn antyda foruten de 35% - altså min 50% i Vesterålen Energi- utgjør mye mer enn resten av 34mill når oppgjøret (renter) til Holmøy er gjort opp. Det innebærer at finansiering av eierprosent over dagens 35% vil måtte vurderes uansett i en helt annen sammenheng og størrelsesorden enn bruk av 34mill.

Vurdering av framtidig forhold mellom Sortland kommune og Sortland boligstiftelse
Det settes i gang et arbeid for å vurdere fordeler og ulemper ved at Sortland kommune helt eller delvis overtar boligmassen fra Sortland boligstiftelse.

Vesterålsgata og forholdet til veieier Nordland fylkeskommune

1. Sortland kommune må intensivere aktiviteten overfor Nordland fylkeskommune for å søke løsninger på trafikkforholdene i Sortland sentrum.
2. Det bør raskt avklares ei fordeling mellom Sortland kommune og fylkeskommunen for ny kryssløsning/rundkjøring ved Vesterålsgata og Bjørklundveien.

Vurdere midlertidig videreføring av sykehjemsplasser ved Håøytunet etter åpning av nytt sykehjem
Med sterk forsinkelse for ferdigstillelse av nytt sykehjem og sterkt økende eldre befolkning, bes det om ei vurdering av muligheten og nødvendigheten av både fysiske og økonomiske forhold for å videreføre alle eller noen av dagens sykehjemsplasser ved Håløytunet etter innflytting i nytt sykehjem. Dette i påvente av byggetrinn 2 ved det nye sykehjemmet.

Alternativ skoledag
Sortland kommune hadde tidligere positiv erfaring med å samle elever i ungdomsskolen med tilbud om en alternativ skolehverdag blant annet med sterkere innslag av mer fysiske aktiviteter. Med blant annet registrer av økende fravær fra skolen, bes det om ei vurdering av mulig innføring av slikt eller andre tiltak.

Sommeråpent SFO
Kommunedirektøren bes utrede sommeråpent SFO og legge dette fra inne 1.kvartal 2024. Her vurderes mulighet for praktisk gjennomføring og økonomiske forhold

Forelde/foresatte fri med lønn på dager der skole (småskoletrinnet) og barnehager har stengt på grunn av planleggingsdager
Kommunedirektøren bes utrede hvilke forhold som må avklart dersom foreldre/foresatte skal få fri med lønn på dager der skoler (småskoletrinnet) og barnehager har stengt på grunn av planlegging eller andre forhold.

Øk mulighet for gjenbruk
Reno Vest åpna en gjenbrukskonteiner på flere lokaliteter på deres anleggsområder i 2023. Dette er et

bra tiltak som bør utvides. Sortland kommune ved ordfører bes ta initiativ overfor Reno Vest for å legge til rette for ytterligere mulighet for gjenbruk av materialer/utstyr.

Administrasjonsutvalget - 013/23

AD - behandling:

Kommunedirektør Rita Johnsen redegjorde for saken.

Leder Grete Ellingsen ber om at det ikke voteres i saken, men at Administrasjonsutvalget tar saken til orientering.

AD - vedtak:

Administrasjonsutvalget tar saken til orientering.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN

Kommunedirektøren legger med dette frem forslag til budsjett 2024 og økonomiplan 2024 – 2027.

Forslag til budsjett og økonomiplan bygger på regjeringens forslag til statsbudsjett og KS sin prognosemodell, samt gjeldende budsjett og økonomiplan. I tillegg til kommunens økonomiske stilling og politiske vedtak som gir føringer for budsjett- og økonomiplanarbeidet samt andre forhold som påvirker den økonomiske situasjonen og kommunens utfordringsbilde.

FAKTA I SAKEN

Det vises både til vedlagt dokument Budsjett 2024 og økonomiplan 2024 - 2027", samt til webversjonen som er lagt ut på følgende lenke: https://apppublishframsikt-staging.azurewebsites.net/2024/sortland/28314b71-1ded-4b89-8f9c-17676be618b2/bm-2024-budsjett_2024_og_økonomiplan_2024-2027

VURDERING

Forslag til revidert årsbudsjett for 2023 viser et estimert negativt netto driftsresultat på ca. 75 MNOK, og utgjør - 6,3 %. Bakgrunnen for resultatet beskrives i tertialrapport 2 som legges fram for behandling i formannskapet og kommunestyre. Forslag til budsjett for 2024 viser fortsatt et negativt netto driftsresultat med ca. 11 MNOK, tilsvarende - 1 %.

Ved inngangen til første budsjettår i økonomiplanperioden, har Sortland kommune en gjeld på ca. 1 200 MNOK. Da er Lånet til Kulturfabrikken AS er holdt utenfor og når det inkluderes har kommunen en gjeldsforpliktelse på ca.1 380 MNOK. I forslag til økonomiplan er det lagt til grunn en ytterligere økning i planperioden på 585 MNOK. Med fradrag for avdrag i perioden, økes kommunens gjeld til ca. 1 600 MNOK (eksklusive Kulturfabrikken KF).

De to største investeringene er Sortland sykehjem til ca. 244 MNIOK i 2024/2025 (fratrukket Tilskudd fra husbanken på 72 MNOK) og bygging av ny idrettshall til ca. 250 MNOK. I tillegg til rente og avdragskostnader er det lagt inn årlige økte driftskostnader på disse to prosjektene med 5 MNOK, henholdsvis 3 MNOK (halve beløpet første driftsår). I kommunedirektørens forslag til økonomiplan vil idrettshall belaste den kommunale driften med ca 20 MNOK hvert år fra og med 2028.

Innenfor selvkostområdene er det lagt opp til en investeringsportefølje på ca. 104 MNOK. Dette er investeringer som belastes den enkelte abonnent/innbygger i kommunen. For gebyrene innenfor selkostområdet (vann, avløp og feiing) viser kalkylene at de skal gå ned i 2024 med ca. 6,9 % fra dagens nivå. For økonomiplanen er foreløpige beregninger at de for hele økonomiplanen går ned med 3,6 %, fra 2023 nivå.

Renteutgiftene har de siste to årene økt svært mye, og en situasjon med stagnering/nedgang i rentebanen, har blitt skjøvet ut i tid i prognosene fra Norges Bank. Til tross for varslede renteøkninger, er kommunens låneopptak ikke blitt tilsvarende korrigert for å demme opp for økt gjeldsbelastning – verken de siste to årene, eller i inneværende planperiode.

Fra 2022 nivå til 2024 er renteutgiftene økt med 39 MNOK fra opprinnelig budsjett 2022 til siste år. Noe av dette er det mulig å dekke inn gjennom økte overføringer på skatt og ramme, samt økte tilskudd for bosetting av flyktninger. Kommunedirektøren legger til grunn at mottak av 200 flyktninger i 2024 vil medføre at når forventede inntekter og utgifter er beregnet, vil kommunen ha en merinntekt på ca 10 MNOK i 2024 og 2025. Dette er lagt til grunn for eksisterende drift i forslag til budsjett og økonomiplan. I tillegg legges det opp til fortsatt bruk av disposisjonsfond for at løpende drift skal være i balanse gjennom hele planperioden. Ved utgangen av 2027 vil kommunens disposisjonsfond være ca 45 MNOK.

Kommunens aksjekjøp i Vesterålskraft AS (Bø aksjene) som nå er overført til det kommunale selskapet, Vesterålen energi AS (VE), har medført at kommunestyret har vedtatt å bruke ca. 34 MNOK fra disposisjonsfond for å sikre flertallseierskapet. Kommunedirektøren vil gjennom en egen sak utrede dette forholdet.

I denne planperioden er det forventet at det vil bli 167 færre elever i «Sortlandskolen». (SSB) I 2020 var det i gjennomsnitt 12,7 elever i gjennomsnitt for hvert gruppetrinn, mens det i 2022 var 11,9. En ytterligere nedgang med rundt 9 % vil gjøre at det blir enda færre for hvert gruppetrinn. Samtidig i denne perioden, vil for første gang andelen av befolkningen over 65 år passere andelen under 19 år. I et ti års perspektiv det beregnet at skole og barnehager skal bli 50 MNOK billigere å drifte, men gruppen over 67 år skal koste 98 MNOK mer å drifte. Dette indikerer at det må gjøres varige endringer i driften for å tilpasse de økte demografikostnadene som vil komme i løpet av perioden.

Sortland kommunens økonomi kan fortsatt oppsummeres slik:

- Stram, foreløpig under kortsiktig kontroll, men med underliggende ubalanse
- Økende årlige driftsutgifter knyttet til gjennomførte og planlagte investeringer
- En økende langsiktig gjeld som følge av planlagte investeringer
- Fondsreserver som gir evne til å tåle kortsiktig inntektssvikt eller utgiftsvekst, bidrar til god likviditet og gir en viss tid til omstilling.

Kommunestyret har i gjeldende økonomiplan vedtatt nye investeringsprosjekter som vil øke kommunens totale lånebelastning. En foreløpig høy prisstigning innenfor flere bransjer har i tillegg medført at igangsatte prosjekter kan bli dyrere enn vedtatte rammer. I kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan, er sykehjem og idrettshall de to store prosjektene som er prioritert.

Økonomiske forhold
På lik linje med hva som er status for gjeldene økonomiplanperiode, har kommunedirektøren også for neste planperiode sett seg nødt til å benytte avsatte fondsmidler for å saldere. Sortland kommune har de siste årene bygd opp et tilfredsstillende fond, som har medført at kommunen har vært i posisjon til å gjennomføre ulike driftstiltak. Dette har kommet både organisasjon, innbyggere og tjenestenivå til gode.

De økonomiske insentivene som følger med økt tilflytting av flyktninger fra 2022 og fremover har generert store inntekter til kommunen. Kommunedirektøren har lagt til grunn at effektiv tjenesteproduksjon vil genere et «overskudd» på disse midlene med 10 MNOK i 2024 og 2025. Tilskuddene er høyest i å2 2, og er deretter dalende. Dette betyr at det fremover må være god styring på dette tjenesteområdet, både i det kortsiktige, men også i det langsiktige bildet slik at det ikke oppstår store underskudd når inntektene synker.

Folkehelse

Ikke vurdert

Personalmessige forhold

Ingen kjente

Klima-, miljø- og naturforhold

Ikke vurdert

KONKLUSJON
I kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan, vil Sortland kommune bruke ca. 31 MNOK av avsatte fondsmidler til saldering i denne økonomiplanperioden. Et negativt driftsresultat for 2 av årene indikerer at planlagt drift over tid ikke er økonomisk bærekraftig utover gjeldende økonomiplanperiode.

Hvis kommunen skal komme i posisjon til ivareta eller bygge opp fondsreserver eller investere utover denne planperioden, må driftsbesparende tiltak iverksettes for å redusere den kommunale ressursbruken.

Vedlegg:
Skriftlig vurdering fra administrasjonen rundt kapasiteten til de ulike sektorene i kommunen for å ta imot 200 nye flyktninger i 2024 - Vedlegg lagt til saken 29.11.2023
Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 for Sortland kommune